



Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.





ILLUSTRERAD TIDNING

HÖG

GRUNDLAGD AV

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

FRITHIOF HELLBERG

SÖNDAGEN DEN 1 MAJ 1921.

HUVUDREDAKTÖR:
ERNST HÖGMAN.

ANDRE REDAKTÖR:
EBBA THEORIN.



Herr de Wahl och fru Brunius

som Petrucchio och Catharina i Shakespeares lustspel "Så tuktas en argbigga" på Svenska teatern. Slutscenen.

"Jo, det betyder frid och kärlek
och riktig tukt och ärligt husbondvälde,
kort: allt vad ljuvt och lyckligt finns i världen."

PÄR LAGERKVISTS DIKTNING. AV ALF AHLBERG

INTIMA TEATERN I STOCKHOLM har nyligen gjort ett med spänning motsett djärvt och intressant experiment med att såsom den första bland svenska scener introducera en ung diktare, Pär Lagerkvist, med dennes drama "Himlens hemlighet". Hur detta ur publiksynpunkt utfallit är för tidigt att yttra sig om. Att det varken saknats be-lackare, som ordat om humbug eller effekt-sökeri — en kritiker lär t. o. m. ha betvivlat, att det stått rätt till i förf:s hjärna — eller tanklösa lovprisare är säkert. De flesta torde ha betraktat det hela som ett kuriosum, må-hända värt att offra en kväll på men knappast mer. Till teaterns heder vare sagt, att den satt sig över alla traditionella fördomar och visat — ej blott vad den, som följt med La-gerkvists föregående produktion, förut visste — utan även en ny konststarts sceniska möj-ligheter.

I själva verket är Pär Lagerkvists diktning alltför djup och allvarlig för allt det myckna damm, som rörts upp kring den. Det vore lika lättsinnigt att avfärda den med en axel-ryckning som att med den, som icke skäm-mas för något så mycket som för att icke vara "up to date" ropa ut den med pukor och trumpeter. Hellre än att profetera om den framtida insatsen av denne originelle och självständige, av de litterära dagsmeningarna i grunden sällsynt oberoende diktare må vi i stället tacksamt konstatera, vad han hittills skänkt oss. Att det är nog att tillförsäkra honom platsen som en av de intressantaste och mest betydelsefulla företeelserna i vår moderna litteratur, förefaller mig höjt över varje tvivel.

Den allvarligaste anmärkning, som kan rik-tas mot Lagerkvists författarskap, är väl den, att det förefaller till den grad beroende av ett visst estetiskt program, att det tenderar att stelna till manér. Striden om hans diktning har därför tyvärr huvudsakligen kommit att röra sig kring detta program, den litterära expressionismen, sådant Lagerkvist redan i sin första skrift "Ordkonst och bildkonst" fram-lade det. Man har hos denne diktare för for-men alltför mycket förbisett innehållet, man har ängslats eller stötts bort av allt det myck-na bisarra, groteska, förvridna kanske, utan att se till den djupare meningen och halten.

Ett estetiskt program, det må nu heta na-turalism eller expressionism eller något annat, är emellertid ju aldrig i och för sig skapande, på sin höjd klarläggande, och ger det icke något adekvat uttrycksmedel för vad som rör sig på djupet av en diktares själ, hjälper det ej stort, ja kan kanske vara till skada. Om Lagerkvists diktning rör sig med tekniska ut-trycksmedel påminnande om den s. k. moder-na konstens är det förvisso inte därför, att han envisats följa ett program utan därför, att han på så sätt funnit bäst ord för vad han haft att säga.

"Ordkonst och bildkonst" följdes närmast av ett par diktsamlingar "Motiv" och "Ängest", i vilka Lagerkvists originalitet re-dan kom skarpare till synes. Det finns bland dem utsökta små konstverk, röjande en vi-sionär kraft, en förmåga att i några få ener-giska satser mejsla ut monumentala visioner, en stilkonst som har något av den isländska sagan eller gamla testamentet över sig. Så t. ex. den ståtliga "Hymn till det eviga" med sin stora syn av gudar i fladdrande stjärnbe-strödda mantlar mot den gråa himmelsgrun-den. "Ängest" anger grundtonen i Lager-



Pär Lagerkvist.

kvists kommande diktning. Ty han är fram-för allt livsångestens, främlingskapets, hem-löshetens diktare, han hör till dem, som se med stora förundrade ögon på allt och ha svårt att finna sig tillrätta, dem som tycka sig komma på "en fejl klode",

Mitt hjärta är en risig skog
där blodiga fåglar skrika.
Stoltare ödemark finner du nog,
men det kvittar mig nu lika,
mitt hjärta är en risig skog.

heter det här i en dikt. —

Synkraften i Lagerkvists dikt varslade om, att dramatiken var hans rätta fält. Visser-ligen en dramatik, som inte har mycket att göra med den Ibsenska naturalismens sinnrika replikskiften inom ett rums fyra väggar utan långt mer med Strindbergs drömspel och kam-marspel, till vilka Lagerkvist också i sin skrift "Modern teater" medvetet anknuter. Om La-gerkvist för att ge form åt sina syner valt dramat är det — detta kan icke nog betonas — helt enkelt därför, att det varit hans na-turliga uttrycksmedel: ett drama med enkla, kraftiga och stora linjer, skarpa raka kon-turer, något av det medeltida mysteriet utan all den psykologiska "Kleinkunst", som Ibsen-epigoniet betraktat som oundgängligt — "bilder av människan sådan hon är då hon är ond, då hon är god, då hon har en sorg, då hon har en glädje", för att citera hans egna ord i nyssnämnda skrift.

"Sista människan", Lagerkvists tidigaste dra-ma, tecknar mot bakgrunden av en slocknande bleknad sol och skarpkantade havsvågor som frusit mitt i en rasande storm med en på en gång blodfylld och spöklik konst den döende mänskligheten. För sista gången flämtar här lidelsernas glöd med en primitiv styrka: hat, brutalitet, ondskan och plebejisk råhet, men också naiv och innerlig primitiv godhet. — De följande tre enaktarna "Den svåra stunden" äro dröm- och ängestdramer om vandringen in i det stora mörkret. Högst som konstverk står måhända den sista av dem, dikten om gossen som med en liten ljusbit i handen letar i döds-mörkret, det lilla barnets obeskrivliga ängest — — —

Samtliga dessa dramer förefalla mig att äga stora sceniska förutsättningar och måhända kan man ifrågasätta, huruvida det ej varit bättre att göra början med dem. "Himlens hemlighet" torde knappast vara den verk-ningsfullaste av Lagerkvists scenskapelser. Det är dramat om livets förvirring och me-ningslöshet, brutalitet och grymhet, tecknad med en suggestiv kraft och hänsynslöshet, som

trotsar all beskrivning. En dödsdans av spök-liknande människorester i ett spökliknande blå-violett ljus, människorester som gå i vägen för varandra, skymfa och skända varandra. Och mitt i allt detta den tokiga flickan letande ef-ter den obefintliga guldsträngen med tonen från himlen och den vilsekomne förvirrade och förtvivlade ynglingen, som slutligen i skräck och vanvett "hoppas av". Liksom de gamla dödsdanserna är det emellertid alltför utpekulerat ohyggligt, verkar alltför mycket allegori för att helt få liv. Detta märktes måhända än mer vid det sceniska framföran-det än vid läsningen. Ty med allt erkännan-de av den omsorg, skicklighet och konst, som utmärkte detta — ett moment kom knappast till sin fulla rätt och därtill ett för Lagerkvist mycket karaktäristiskt: den kärva och bistra humor, som dock kastar ett skimmer av mänsklighet över det hela.

Livets hopplösa förvirring och meningslöshet är det nästan monotont upprejade temat i den bok "Kaos", vari "Himlens hemlighet" ingår. Från det eviga mörkret kommer "den fordringsfulle gästen" till "detta hotell för flyktiga turister" som är livet. Över allt oreda och oordning: det bråkas, rives ned, byg-ges upp. Men varför? "Jag söker *meningen*! Jag söker *meningen*!". Herregud, får jag bara en gång veta, vad som menas med det hela, så skall jag nog också gripa mig an. Jag sö-ker *Meningen!*" — — "Då blir min förtviv-lan gränslös, vanvettig. Jag kastar mig på sängen i feber, järnstängerna skära sönder min kropp, så att den blöder och blodet droppar ner på golvet. Jag stönar och jämrar mig, jag skriker högt av smärta.

Meningen! Meningen!"

Det kan ej förnekas, att denna variation i alla tonarter av temat om livets stora gåta har något av sterilitet, återvändsgränd och trötthet över sig. Om "Kaos" icke rymt annat, skulle man kunnat frestas att hålla den för slutpunkten i en produktion, som visserligen på sitt sätt varit sällsynt energisk, men vars repertoar dock varit mycket begränsad. Lyck-ligtvis var detta icke fallet. Den lyrik, som bildar bokens tredje parti slår an helt andra toner. Nya ljus och nya rymder stråla in, den blygrå kupan remnar och ett stycke av blå himmel skiner igenom:

Jag vet att bortom det jag dunkelt anar
finns nya ting, mer sällsamt underbara
än de jag höll förundrad i min hand.
Jag vet. Och jag är rik som ingen.
Jag håller i min hand de gåtfullt vissa tingen
och deras bröder vänta mig i dolda land.

Bland dessa dikter finnas ting, som för-visso höra till det bästa i modern svensk lyrik. De ha en sällsynt klassisk renhet och enkelhet, en glans av frisk vårmorgon vid öppna havet.

De förhoppningar, som dessa dikter väckté om förnyad produktion svekos heller icke av Lagerkvists hittills sista bok "Det eviga leen-det", en stillsam, storögd och innerlig dikt om hur de döda draga till Gud för att spörja om livets mening, en bok som har något av bar-nets morgonfriska förundran över livets här-lighet och människornas godhet över sig.

*

Det är naturligtvis för tidigt att ge något totalomdöme om en diktning, som — må vi åtminstone hoppas det — ännu snarare står vid begynnelsen än vid slutet, ja kanske ännu ej funnit sin definitiva form. Så mycket må

Förnämsta lärsanstalt för kvinnligt handarbete.

S:ta Birgittaskolan

Textilavdelningen.

Undervisning i: Klädsöm, Fransk linnesöm, Barn-kläder, Konstbroderi m. m. Beställningsavd. för klädnings- och linge-rie. Anmälningar dagligen 10—5. Prospekt på begäran. 6 frielever.

Allm. tel. 51 90. — Grundad 1910 — Riks tel. 141 08.
Regeringsgatan 19—21, Stockholm

Uppritade och påb. arbeten. Gardiner, Kuddar, Dukar, Spetsar och Linnebatist, Monteringar av arbeten. Stort urval av äkta spetsar även antika.
EMMY KYLANDE.

E N S V A R T S J U K H E R R E

AV ELISABETH HÖGSTROM-LÖFBERG.

Landbyhov den 13 juni 19—.

Käraste lilla Luise!

ÄNTLIGEN SKALL DU FÅ HÖRA AV mig, ty nu är jag vederbörligen installerad här och har det bara alldeles förtjusande! Friherrinnan L. är så gränslöst rar emot mig, och alla hennes andra gäster följa exemplet och hålla på att totalt kollra bort mig. Hela slottet är fullt befolkat, mest av unga flickor, men också av en fem, sex mycket acceptabla gentlemän. Det senare vet Du är av mycket underordnad betydelse för mig, som glömmer att både lyssna till och replikera deras artigheter vid den tid, då postväskan väntas, och jag darrar av spänning, tills jag funnit min andel och känt igen min Roberts älskade kvadratiska handstil. Men, Luise, på tal om Robert, så må Du tro jag hade en allt annat än fridfull dialog med honom, innan jag reste. Du vet ju och har sett hur fruktansvärt svart-sjuk den dumma pojken är, och det på rena allvaret. Ibland skrattar jag ut honom, ibland bringar han mig till tårar, och det må tyckas som en småsak, jag lider gränslöst av detta oresonliga misstroende, som är det enda, men så ofta återkommande molnet på vår himmel. Såsom förra lördagen när jag, tack vare Din influensa, fick den ovanliga äran att eskorteras hem från tennispaviljongen av en viss herr kapten, som hela tiden livligt underhöll mig med sina egna amorösa utsikter och framryckningar, vilka ej torde vara lilla Luise helt och hållet obekanta — vilket kraftprov förestod ej mina nerver, när jag väl hemkommen ställdes inför min skummande Pilatus! —

Här skall nu bli en stor bal och en utflykt till en av baronens jaktvillor, jag lovar att berättas Dig om bägge delarna! Ja, jag lovar vad som helst, blott Du riktigt snart skriver och talar om allt, allt, om våra egna, oemotståndliga adjutanter.

Din egen vän

Flory.

Landbyhov den 16 juni 19—

Älskade min Robert!

Hur skall jag kunna tacka Dig som jag önskar — först för det långa brevet och sedan för porträttet och nejlilkorna, som jag fann här uppe på rummet, då vi kommo tillbaka från badet! Vilken konversation jag nu under lunchen presterat har jag inget minne av, men jag vet nu hur ingefära på jordgubbar smakar, och det har Du bland annat på Ditt samvete! Käre gamle Bob — jag *längtar* efter Dig! —

Du ber mig beskriva hur jag har det och vilka gäster här är. Det skulle ta mig alltför lång tid att räkna upp en och vars namn och

emellertid sägas, att Pär Lagerkvists produktion tills dato röjer en sällsynt konstnärlig ambition och en utveckling, som ger förhoppning om större ting. Det löje eller den förargelse hans diktning på vissa håll kommit åstad, torde han kunna ta med lugn. "Hur kan den vara en stor tänkare, som sysslat med filosofi i tio år utan att komma någon förargelse åstad", sade en gång den gamle Diogenes, när man i hans närvaro berömde en filosof. Detsamma gäller väl även om diktaren.

ALF AHLBERG.

meriter, vet Du, men två som jag sympatiserar mest med äro fröken Mildred Bendixon, en förtjusande flicka, som uppfostrats i England och utan att verka det minsta manhaftig, är en fullständig överdängare i all sport, och så fideikommissarien till Arup, greve Malcolm Löwen, som är här med sin mor. Han är verkligen förtjusande att se på med sina mörkblå ögon, skuggade av mörka fransar, och alltid så enastående smakfullt klädd. Hans far dog då han var endast ett par månader, så nu är han ensam ägare till hela härligheten, och både på den grund och för sina personliga egenskaper är han föremål för allas uppmärksamhet. Hans mor, som är en intagande dam, påstår att han fattat ett särskilt tycke för mig, och det ser verkligen så ut. —

Stackars min gosse, som har så mycket arbete! Du får ej njuta så mycket av denna strålande försommar! Men nästa juni, Bob, då skall jag ta emot Dig, när Du kommer hem, dammig och varm, och pressa citron åt Dig och fläkta Dig med min japanska solfjäder! — Nu ropar Mildred Bendixon att hästarna äro sadlade! En hälsning och en famn från

Din Flory.

Landbyhov den 18:de.

Min käraste!

Vem kunde ana att Du skulle ta så illa vid Dig för att jag nämnde om den ömsesidiga sympatien mellan greve Malcolm och mig! Var nu inte en dum pojke, Bob! Jag är säker på, att om Du kände honom skulle Ni inom kort vara de bästa vänner i världen!

I går gjorde vi en så förtjusande promenad, Mildred och doktor Tandler och greve M. och jag. Vi drogo oss från början något efter de båda andra, och när vi sedan upptäckte att det växte linnéa inne i en skogsdunge glömde vi alldeles bort tiden och kommo att tillbringa ett par timmar där. Greven ville ovillkorligen se vad jag hade i min medaljong, och jag visade honom till sist det lilla kortet av Dig, från Karlbergstiden, som jag har där. Vad beträffar balen så kan jag lova att inte dansa en enda dans med honom, av det enkla skälet att han inte dansar alls. Jag tror knappast att han någonsin lärt sig det, och att han egentligen föraktar sådana nöjen. Du frågar om "den där figuren", varmed Du förmodligen menar greve M. har givit mig några blommor? Jo, igår efter middagen kom han verkligen och stack en röd ros i mitt skärp men det behöver ju ej ha någon betydelse. För övrigt var så gott som hela huset i går i kyrkan, men jag hade huvudvärk och stannade hemma. Greve Malcolm höll mig sällskap i en gammal berså och lyckades verkligen med sin glättighet jaga min plåga på flykten.

Kommer Du ihåg den där gången i Åre då jag hade huvudvärk och stannade hemma, Bob? Tusen innerliga hälsningar!

Din Flory.

Landbyhov den 21 juni 19—

Men min Robert, hur kan Du skriva ett sådant brev? Jag hade ju fullt uppriktigt berättat Dig allt om bekantskapen med greve M. och så mycket skamligare äro Dina beskyllningar och insinuationer. Tyvärr fruktar jag att Du kom-

mer att bli än mera uppbragt när Du tagit del av detta brev, men det kan inte hjälpas, jag ämnar fortfarande utan omsvep låta Dig följa sakens utveckling. Du säger, att det ser ut, som jag omsorgsfullt dolt för min beundrare det faktum, att jag är en annans trolovade. Tvärtom, jag berättade det för honom en av de första aftnarna, men han tog verkligen mycket liten notis om det. Att han är förtjust i mig, se nu allesammans och skämta om det, men vad kan jag göra däråt! Strängt taget bevisar det ju bara att han har smak, inte sant? Att jag skulle föredra honom framför Dig, är ju bara nonsens! Nog vet Du väl att Du för mig är den bästa av alla, som jag älskar, älskar! Men naturligtvis är jag ganska intagen i greven. Han är verkligen så vacker och vem som helst kunde känna sig smickrad av att bli så tydligt föredragen framför alla de andra. Ett bevis på att jag inte burit mig på något sätt ojuste åt, är väl dock att hans mor fortfarande visar mig den största älskvärdhet och till och med föreslagit mig att komma till Arup och besöka dem!

Men, — nu först, Robert — har jag något att berätta som kan gå Din äganderätt för nära, och nödgar mig be Dig om överseende! Så här gick det till:

Det var i går afton, i solnedgången, och greven och jag voro ensamma i parken. Han bad mig följa med honom och se på svanorna, och just som vi kommo fram till dammen, utan ett ord till varning, slog han armarna om mig och — jag måste skriva det — kysste mig. Naturligtvis sade han inte ett ord om kärlek eller giftermål, han endast såg så varmt och bedjande på mig, och kysste mig ännu en gång! Ja, Robert, något dylikt har aldrig inträffat förr men det är någonting särskilt med greve Malcolm, jag kunde inte vare sig bli ond eller känna något obehag — Du måste försöka förstå mig!

Friherrinnan vill inte höra talas om att jag skall resa om lördag, utan säger att jag måste stanna åtminstone månaden ut. Förmodligen låter jag väl övertala mig, jag har ju intet skäl till annat, utom att min längtan efter Dig stundom antar oroväckande proportioner.

Skriv nu genast, att Du trots allt ej är ledsen på

Din Flory.

Landbyhov d. 23 juni.

Älskade Robert!

Vilket huvudlöst förslag! Att jag skulle utan vidare avbryta besöket här och resa med första tåg! Något så löjligt skulle aldrig falla mig in. Vad sedan beträffar din hotelse att i annat fall komma hit och "göra upp saken" med greven, så kom Du bara! Friherrinnan har ett par gånger frågat om jag trodde det skulle löna sig att invitera Dig, och naturligtvis skulle jag bli överlycklig! Men en sak ber jag dig, behåll för all del din sinnesnärvaro inför greve Malcolm, ty börjar Du någon Othello-föreställning, befarar jag att han utan vidare skrattar ut Dig.

Att du skulle ta illa upp historien om kys-sen vid svandammen, förstod jag ju, men ändå — Du vet att jag alltid förblir uppriktig — kan jag inte svära på att det ej kommer att upprepas. Vad som än händer, så måste Du tro att ingenting förändras i mina känslor gent emot dig! Vänskapen med greven är

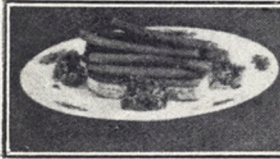
H. E. EKSTRÖMS JÄSTMJÖL

MASKROSSALLAD — KÄRLEKSÖRTTIMBAL

O. HENRY, DEN briljante skildraren av Newyorks kärva skyskraperomantik, har skrivit en liten förtjusande novell, där en maskrossallad spelar en mycket viktig roll.



Amerikansk kardborre som maträtt och i levande livet.



Den unga maskinskriverskan, som levererar matsedlar till ett familjehotell, grips en dag av sentimentalitet, då hon skall kopiera en matsedel, som bl. a. primörer upptar maskrossallad. Eljes så businesslike försjunker hon i svärmodiga drömmier: hon ser trädgårdsgången och de kransar av gyllene maskrosor, som hennes älskade, den kärke lantbrukaren, i somras flätade i hennes lockar. Med ansträngning klappar hon menuerna färdiga och lämnar dem ifrån sig. Några timmar senare stormar en överlycklig lantbrukare uppför trappan till hennes bortfoga boardinghouse: efter långt letande har han äntligen funnit sin försvunna sweetheart. På hotellets matsedel hade han bland legymerna efter lamsteken funnit följande märkliga rätt: *Käraste William med hårdkokta ägg!* Det krokiga W-et, hennes skrivmaskin gjorde, skulle han ha känt igen över hela världen — och så hade maskrosen förenat dem även i sin förnedring som sallad!

Nu dukar Våren upp sin à la carte på ängar och vid åbräddar. Den guldgula maskrosen, som på an-

dra språk bär det stolta riddarnamnet "dent du lion", "dandelion", Lejontand, spricker ut, den späda nässlan inviterar till vårmiddag med nässelkål och förlorade ägg, i bäckarna tittar redan vattenkrassen fram. Snart kunna vi gå och leta efter murklornas knollriga bruna huvuden, såvida vi icke få plocka dem ur torggummans spånkorg. Men även det har sitt behag, ty ett torg på våren är ju en fröjd för ögat, och ur detta jättestilleben hämtar den kärleksfulla husmodern inspiration till många angenäma stunder vid bordet för de sina. Låt oss hoppas, att salutorgen få bestå, om ej i matintressets så i estetiskens intresse. Men återvändom till O. Henrys maskrossallad. Så här kan ni laga denna amerikanska vårsallad:

Maskrossallad.

1 blad gelatin, ¼ kkp. kallt vatten, 2 kkp. varmt vatten, 1½ tsk. salt, 1 hårdkokt ägg, 4 msk. socker, 5 msk. ättika, ¼ tsk. paprika, 1 liten finskuren lök, 1 kkp. av de inre späda maskrosbladen, om man så vill blandade med andra vilda grönsaker: vattenkrasse, o. d.

Beskrivning: Gelatinet upplöses i ljumt vatten. Alla andra ingredienser tillsätts utom ägget och blandas väl. Äggvitan skäres i ringar och placeras runt omkring en form, som sköljts med kallt vatten. Blandningen hälls i formen och serveras med gröna salladsblad.

Ett annat sätt är att blanda sönderskurna maskrosblad och äpplebitar i lika mängder och servera dem på hela maskrosblad med salladssås, tillredd på vanligt sätt av olja, ättika, salt och litet peppar.

Tycker ni om maskrosens vårliga arom, kan ni använda den på många sätt, både kokt och rå. I soppa eller timbaler kan den passera för ovanligt god spenat, som grönsak med tomatsås, skinka, potatiskroketter eller riskroketter är den verkligen deli-

kat. Några finskurna innerblad och stjälkar av maskros med en aning salt och peppar ge en pikant och vårlig smak åt en sandwich.

Många andra av vårens förstlingar kunna vara behagliga ej blott för ögat utan också för gommen: en del ranunculusarter, kärleks-örten (Sedum Telephium), cikorian, vars bleka rotblad ge en behagligt besk vårsallad, som är mycket uppskattad i Tyskland och sydligare länder, ja, även en skenbart så fränstötande växt som kardborren lämnar i Amerika en delikat mycket uppskattad sallad. Jag avråder dock Iduns läsarinor att prova de svenska kardborrestjälkarnas matnyttighet. Försök i stället

Timbal på kärleksört.

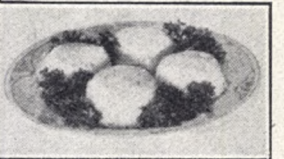
2 råa ägg, 1½ kkp mjölk, 2 tsk. smält smör, 2/3 tsk. salt, 1/8 tsk. peppar, 1 tsk. soja, 1 kkp hackad kokt kärleksört (maskros, svinmolla eller andra vilda grönsaker).

Blanda ingredienserna i den ordning de stå. Häll blandningen i smörade formar, koka timbalerna i vattenbad i medelvarm ugn, tills de kännas fasta. Tag upp dem ur formarna och servera dem med tomatsås.

MIDINETTE.



Kärleksört au naturel och som timbal.



verkligen helt och hållet platonisk. Att han börjar bli en smula för dristig, måste jag dock erkänna. I går t. ex. ville han ovillkorligen ta av mig min ring, din ring nämligen. Jag sade honom att det verkligen var absolut omöjligt, den lämnade jag aldrig ifrån mig, och jag stod också fast, men så var han också vid dåligt humör hela eftermiddagen, van som han är att i allt få sin vilja fram. — Någon dato för min hemresa kan jag som sagt ännu ej utsätta.

Au revoir, Bob!

Din Flory.

Landbyhov den 27 juni 19—.

Kära lilla Luise!

Nu har jag skamligt försummat Dig ett tag, men jag har varit så upptagen och vill nu försöka gottgöra Dig. Av mina egna brev vet Du redan åtskilligt om min samvaro med greve Malcolm Löwen, och jag räknar knappast fel, om jag antar att min gode Robert i sitt sinnesuppror tagit Dig till förtrogen och än mera förvirrat dina begrepp! Vilka högst miserabla kärleksbrev han underhållit mig med kan Du kanske föreställa Dig! Till sist yrkade han utan vidare att jag med första tåg skulle resa härifrån — varom icke vore han inom kort att förvänta hit, och det i den fasta avsikten att krossa varje ben i greve Malcolms kropp!

Well, han kom också!

Det var i lördags eftermiddag, alla de andra spelade tennis och jag hade just slutat ett parti, då jag på väg upp till mitt rum mötte greven i stora hallen. Han bad mig att i stället följa med honom in i biblioteket och se på

Kvinnosätt betyder förfäran, ty varje lidelse, som går till överdrift, är kvinnlig.

BYRON.

*

Där kvinnan upphör, där börjar den dålige mannen.

H. HEINE.



Den nyligen avlidna doktorinnan Hilma Svedbom, änka efter kompositören Vilhelm Svedbom, har av sin efterlämnade förmögenhet, cirka en miljon, testamenterat stora summor till sociala, filantropiska och andliga institutioner. Fredrika-Bremerförbundet har ihågkommit med 25,000 kr., S. B. K:s vilohem har fått 20,000 kr. o. s. v. Huvudparten av förmögenheten tillfaller Konsertföreningen i Stockholm.

ett par planschverk, och jag föll som vanligt till föga. Därinne sutto vi i allsköns ro, då min store dåraktige Bob anlände. Med knapp nöd hälsade han på friherrinnan, som fann honom förtjusande stätlig, men med ett så underligt uttryck i ögonen! Vilket förmodligen inte försvann, då betjänten upplyste att jag gått från tennisplanen och satt inne i biblioteket med — —. Sällan har väl den förnäma, skulpterade ekdörren öppnats med en sådan fart. Robert stod på tröskeln, och i en skinnfåtölj tätt slutna intill varandra stirrade jag och greve Malcolm honom till mötes. Yr i huvudet av överraskning och glädje, den glädje som är lika böljande het, var gång jag ser Robert, reste jag mig upp och sade: "Välkommen, käraste. Här ser Du nu greve Malcolm Löwen!"

Och Robert rusade fram till greven, och — krossade inte det minsta lilla ben, tvärtom — tog honom i sina armar och lyfte honom jublande upp i taket. Ty, som Du borde kunnat ana, greve Malcolm är cirka 3½ år och den vackraste lilla pojkytting man kan se. Sedan, ja, sedan bredde han ut armarna mot mig, och jag fick rundligen umgälla vad jag så hjärtlost låtit honom genomgå. Och jag tror han är botad åtminstone tills jag själv får honom under daglig, oavbruten behandling. Han har nu lyckats få permission i 14 dagar, och om tisdag följa vi med grevinnan Löwen till Arup på några dagar. —

Börja nu för säkerhets skull fundera ut modell till Din tarnklämning, och hälsa Carl-Fredrik från Bob och Din överdådigt lyckliga Flory.

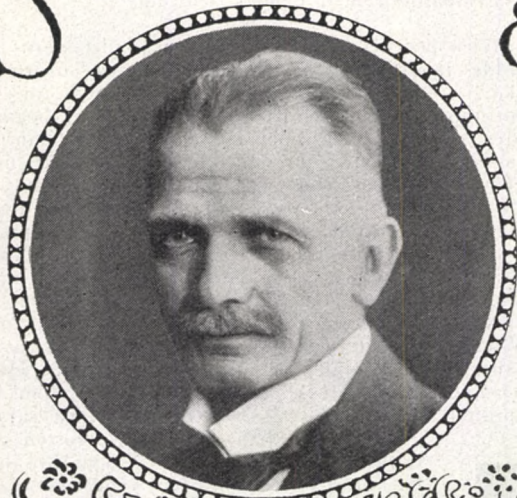
Carl Peter

PÅHLSSONS
Teaterkonfekt
Högfin kvalitet
Tillverkare: A.-Bol. Carl P. Pålssons
Choklad- och Konfektfabrik, Malmö.

CRÈME DE CHOLEPALMINE
Antiseptiskt hudmedel, säljes å apotek, av parfym-, speceri-, sy-
behörs- och färghandlare, perukmakare m. fl. i tuber å Kr. 1.50 och 80 öre.

S MÅ MOTIGHETER

En flickvisa för
Iduns barnsida
av Felix Körling



Berättande.

1. Vet mam - ma att jag tyc - ker att Maj är in - - te fin, hon gör pre - cis det in - - te man ska
2. I sko - lan, tred - je tim - men, vi ha - - de geo - gra - - fi, då ki - ka' hon i bo - ken, ja, jag
3. När se'n vi rul - la ku - lor på ra - sten, kan man tro, så ploc - ka - - de hon av mig tju - go -

gö - - - - - ra. I dag vi köp - te bå - - da en vac - ker a - - pel - - sin, jag
såg det. Så fick jag frå - gan: vilket land - skap Ska - ra lig - - ger i - jag
fy - - - - - ra, och hon be - - höll dem al - - la, det var väl ned - rigt, jo! när

ska - la den, och nu ska du få hö - - - - - ra: jag räck - te hen - ne ar - - tigt, hon
viss - te det, men jag kom in - - te på det. Jag tit - ta - - de på Maj, och hon
ku - lor - - na dom är så rys - ligt dy - - - - - ra. Ja, he - - la dan' så har jag haft

skul - le få ta' först, och tänk, hon tog den bi - ten som var störst!
vi - ska' sak - ta: »Kina». Det sa' jag tvärt, och he - la klas - sen grina'.
ba - - ra mo - tig - - het, och Maj, hon är den vär - sta som jag vet!



Lackerade möbler för sommarbostad och trädgård
SVENSKA MÖBELFABRIKERNA

Besök någon av våra utställningar eller begär katalog

K V Ä L L A R P Å P A R K E T T

DET VAR EN MÄRKLIG PREMIÄR INTIMA teatern bjöd på nu senast: Rabindranath Tagores skådespel "Chitra" och Pär Lagerqvists makabra drömsyn "Himlens hemlighet".

Chitra är en dikt om motsättningen mellan kvinnan som könsvarelse och som personlighet. Kungadottern Chitra, som genom uppfostran blivit mera amazon än kvinna, älskar prins Arjuna och för att vinna hans kärlek väddar hon till gudarna, Madana, kärlekens gud, och Vasanta, årstidernas Gud, att under en kort tidrymd förlåna henne kvinnans högsta kroppsliga skönhet och tjusningskraft. Hennes bön blir beviljad. Nu tecknas i en följd av tjugande scener hur de båda unga människorna lära varandra kärlekens språk. Men för Chitra är det snart icke tillfyllest att bli dyrkad för sin fågrings skull. Det är det inre jaget, personligheten, avklädd alla tillfälliga lockelser som måste framkalla kärleken.

För det kämpar hon och därmed vinner hon även till sist Arjunas hjärta. Det är en dikt fylld av etisk skönhet och buren av ett subtielt poetisk bildspråk i släkt med lotusblommans fågring och lianernas böljning i den indiska djungeln.

Fru Bosse har de lyckligaste förutsättningar för rollen, dels i den stiliserade diktionen, som här är fullt på sin plats, dels i gestaltens exotiska glans och jungfruliga mjukhet. Själva spelet är buret av en ädel flykt och värme som undantagslöst sammanfaller med dialogens subtila hållning. Herr Adolphson återger prins Arjuna med starkt betonande av figurens manlighet. Det är en solid prestation, byggd på ärligt bemödande och som i de flesta fall slår lyckligt ut. Vore rösten mindre hård skulle sagoprinsen blivit än mera illuderande. Herrar Keil-Möller och Einar Röd representera de båda gudarna, men ge näppeligen något giltigt bevis för sin höga ställning.

Yngve Bergs dekorationer och kostymer inrama dikten på ett fantasifullt sätt och glädja ögat med sina betagande färger och djärva linjer. Att de i fråga om stämmingsstyrka innehålla mera än de ge beror på det trånga scenrummet.

Pär Lagerqvists sällsamma dikt "Himlens hemlighet" har tidigare omnämnts i Idun och är för övrigt på annat ställe i numret föremål för analys. Det sceniska återgivandet blir närmast ett bisarreri med dessa åt allt slags lidande och grubbel över livsgåtan hemfallna människor, som linka, krypa eller famla sig fram över jordsegmentet. Stycket har ej det ringaste med dramatik att göra och människorna äro strängt taget inga människor, utan röster, som komma ur kaos och åter försvinna i kaos, medan problemet Livet fortfarande att vara olöst. Himlen släpper ej sin hemlighet.

Insatsen från skådespelarnas sida måste alltså bli rätt negativ. Den enda som bryter sig ut och tar gestalt är den unga flickan, förträffligt återgiven av fru Bosse, som i sitt vansinne representerar sökandet efter det oupphinneliga, den harmoni och skönhet som ej äro av denna världen.

Ett enda moment griper på allvar tag i åskådaren genom sin sublimitet och det är, när alla dessa pinade jordvarelser förnimma musiken, som med det nedströmmande himmelsljuset når jorden. Alla stanna, glömma sin vanmakt och sina tråtor och lyssna med uppåtvända ansikten.

Musiken ingår för övrigt som ett viktigt element i båda pjäserna. Det är Wilhelm Stenhammar och Ture Rangström som skapat den vackra tonskruden. Den gör Chitras scener förtrollande och gjuter över det makabra i Himlens hemlighet en befriande stämning.

Fru Maria Jeritza, en av Wienoperans främsta förmågor, har några aftnar sjungit på Kungl. teatern och hart när framkallat en Jeritza-feber, som denna gång skulle varit fullt berättigad. Ty reklamen hade ej överdrivit för ovanlighetens skull. Hon är nämligen en dramatisk sän-

gerska av stora mått. Hennes första framträdande skedde i Toscas parti, en Tosca, som aldrig tillförene haft en så sydlänsk struktur på vår operascen. Ej nog med att rösten ägde sällspord glans, bredd och lidelse, spelet hade därjämte en intensitet, som förvandlade uppgiften från en effektskapelse till en levande gestalt, denna Tosca framstod sann i kampen för sin heder och sin kärlek. Hennes scener med Scarpia i andra akten nådde höjdpunkten av djärv realistisk konst. Operan gick för övrigt präktigt med herr Johannesen som Mario och herr Richter i Scarpias roll; båda sjöngo och spelade tydligt under inflytande av den celebra gästens medryckande konst.

Som Elisabeth i "Tannhäuser" och därefter som Aida visade fru Jeritza att hon behärskar de mest skilda uppgifter och gör det med samma fulla hängivenhet och säkra stilkänsla, som hon ådagalade i Tosca. Den varmblodiga romarinan, den förändligade germanska Elisabeth och den undertryckta

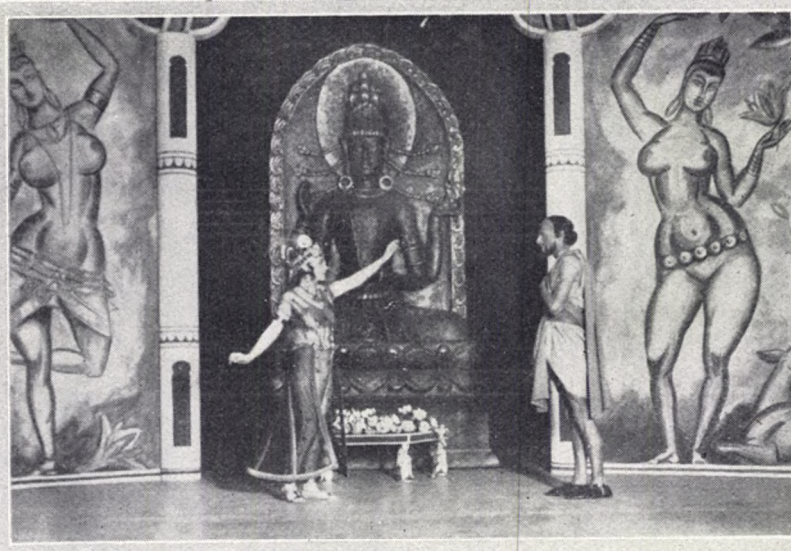
etiopiska slavinnans känslotragedi — allt förmår hon individualisera med geniets slagruta.

Wienoperettens gästspel på Djurgårdsteatern inleddes med "Läderlappen", Johan Strauss' oförminskat friska skapelse, och en bättre exponent för det sprittande wienlynnnet kan man rimligen ej begära. Men vad man hade hoppats: ett fulländat framförande av operetten, musikaliskt och dramatiskt, uteblev. Sällskapetets enda verkliga förmåga tycks vara Grete Holm, en äkta wienersubrett, sprittande, djärv med ett gnistrande humör och en vacker sopranstämma, som klingar utmärkt i alla lägen. Också tog hennes Adèle priset. Hon ryckte publiken med sig, elektriserade den, lät den förnimma som en fläkt av det forna glada, graciösa, livsbejakande Wien, vilket nu ej finnes mer. Men de övriga av sällskapet föredro ingenting märkvärdigt. Herr Steilans Eisenstein hoppade över scenen som en sprattelgubbe och höll oavbrutet ögonen på salongen, som om han spelat revy; rösten var dock ej öaven. Hilda Jenik som Rosalinda kunde ej övertyga om wienlynnnet, fängelsedirektörens roliga roll — här mästertligt utförd av bl. a. Emil Strömberg — och Ringvall — blev obetydlig i Fritz Saxls återgivande o. s. v. Bra voro däremot fångvaktaren Frosch och ännu ett par andra. Operettens musikaliska glanspunkt, gjorde sig ganska ordinarie gällande, delvis beroende på uppsättningens torftighet. Sällskapetets dirigent Oscar Stalla offrade emellertid ett energiskt arbete på att sammansmälta de sceniska och orkestrala elementen, och han kunde med skäl taga åt sig en god del av premiärpublikens tack.

ARIEL.



Marie Jeritza som Salome.



Scen ur "Chitra" på Intima teatern. Chitra (fru Bosse), Arjuna (hr Adolphson). Almberg & Preinitz foto.

Det har talats mycket och högt om att den stockholmska allmänhetens teatersmak skulle gå mot det skabrösa. Den enda, som inte har yttrat sig i frågan, är allmänheten själv, — förklarligt nog, ty vem vill väl egentligen gälla för "allmänhet". Men sagda allmänhet har i stället vittnat om sitt sanna sinnelag genom att under jubel strömma till två sådana pjäser som Vasateaterns och Södra Teaterns senaste — harmlösa och smålustiga stycken, utan ett spår av frivolitet.

"Gröna hissen" på Vasateatern är av äkta amerikansk art. En av ingredienserna är vad man skulle kunna kalla situationernas pikanteri — men också bara situationernas. Huvudpersonerna äro ett dygdemönster till äkta man och en annan mans nävt oskuldsfulla lilla hustru, vilka bägge just genom sin mönstergillhet så tråka ut sina respektive äkta hälfter, att dessa ge sig ut på vift på egen hand. Dygdemönstren besluta hämnas genom att åstadkomma "en komprometterande situation". Det går som det kanske i liknande fall skulle ha gått i Sverige: den gemensamma tröstaren blir en liten näpen Bacchus. Vilken residerar i ett amerikanskt hem-drink-bord med de mest skiftande blandningar, vilkas blotta namn och åsyn böra verka romantik på den svenska allmänheten.

Den lilla ingénue-backanalen utföres på ett sätt, man verkligen kan kalla festligt av Gösta Ekman som det manliga och Ester Sahlin som det kvinnliga dygdemönstret. Ester Sahlin hade tonfall, som vore bedärande i sin flickäkthet.

Ernst Fastboms folkpjäs på Södra teatern, "Trollet för guldet", bygger på ett gammalt motiv (historien om bonddrängen, som sviker sin käresta för att gifta sig till en gammal ragatas pengar och onda lynne), vilket emellertid behandlas med självständighet och uppslagsrikedom.

Författaren hade tecknat sina typer skarpt och levande, och Södra teaterns utmärkta ensemble lät en till fullo förstå vad en folkpjäs kan och bör vara. Stina berg, Sigurd Wallén och Eugen Nilson samt inte minst Fastbom själv i drängens roll gävo sina personer med en mängd träffade drag.

KOSTYM BLIR ELEGANT
KEMISKT TVÄTTAD
ELLER FÄRGAD HOS
ÖRGRYTE KEMISKA TVÄTT & FÄRGERI AB • GÖTEBORG



Våren nalkas!

Bomullstyger för Edra klänningar och blusar. Gardiner och Möbelytyger för Edra sommarhem. Allt hemväft, slitstarkt, ljus- och tvättäkta. Prover sändas. Preciserat godhetsfullt vad Ni önskar. Konstflitens försäljningsmagasin, Göteborg.

MINA LEVNADS MINNEN.

AV HELENA NYBLÖM.

(Forts.)

VID DETTA YTTRANDE UTBRYTER den unge äkta mannen i fullkomligt raseri och skäller ut sin vän i de starkaste ordalag. Den stackarn, som alldeles ovetande har förnämat och sårat sin vän, försöker att lugna honom, att ursäktas sig, att be om förlåtelse, medan den andre, döv och oemottaglig för allt, fortfar att utgjuta sin vredes skålar. Hela denna dispyt föreföll nästan som en duell, man väntade varje ögonblick att de skulle fara löst på varandra. Orden störtade från deras läppar som en svindlande ström, än hotfullt viskande, än i ett uppört crescendo, tills äntligen den äkta mannens raseri lade sig för den andres sorgsna och ångerfulla ursäkter, och kampen slutade med att de räckte varandra handen. Vad man isynnerhet måste beundra, var dessa italienares makt över rösten och dess nyanserade behandling. Om det nu beror på deras medfödda musikaliska känsla, som förstår vilken betydelse den olika accenten har, eller det är uttryck för de svallvågor som sannolikt gå högre och häftigare i en italienares bröst än hos nordbon, säkert är att jag sällan eller aldrig har varit vittne till en ordstrid af mera dramatisk verkan än denna. När jag sedan i Uppsala och Stockholm såg Ristori, Rossi och Duse, fick jag kanske ett ännu starkare intryck av vad som utgör italienarnas storhet som skådespelare och skall senare tala mera därom.

I farsen, som följde på skådespelet, hade man obeskrivligt roligt, och dessutom hade man intryck av att även skådespelarna hade förfärligt roligt. Det hela gick med fart och kläm som i ett karnevalsuptåg. Innehållet av farsen är detta, att en ung fru säger till en ännu yngre, att ingen man kan emotså, om en kvinna gör honom en invit, och hon förmår den mycket unga frun att skriva två biljetter, en till sin egen man och en till den andra fruns man, och däri invitera dem till ett möte på en operamaskerad.

Den yngsta fruns man mottager biljetten med stort lugn. Naturligtvis skall han gå, men han är ej särskilt intresserad av saken. Då däremot den något äldre äkta mannen får biljetten, blir han alldeles utom sig av hänryckning. Han vet bokstavligen inte på vilket ben han skall stå. Då han störtade ut genom dörren, tog han fatt i dörrstycket upp till och sprattlade med benen i vild glädje.

Vad som är en stor hjälp för italienska skådespelare är den omständigheten att man i vardagslivet brukar en mängd gester, vilkas mening alla förstå och som därför också på det naturliggaste sätt användas på scenen. Något liknande ha vi inte hos oss, eftersom det ju hos oss är sällsynt att människor ledsaga sina ord med hand- eller armrörelser. Teatergester bli därför ofta blott teaterörelser, som egentligen inte betyda något alls. När t. ex. en italienare breder ut armarna och lyfter på skuldrorna, då uttrycker det ett lätt förakt. Man vill slippa att vidare ha att göra med den person eller den sak, som man affärdar med en sådan rörelse. Eller också kan man därmed säga: "Jag vet ingenting. Det angår mig inte." Om man sätter pekfingeret i ena ögonvrån, då betyder det: "Akta dig! Han är inte att lita på" o. s. v. Det är en förutfattad mening, att italienarna använda många och häftiga rörelser. De äro tvärtom noga i valet av dem, och isynnerhet kunna

de mycket värtaligt och vackert begagna sina händer till att komplettera vad de ha att säga. Får konsten utbilda denna medfödda fallenhet för plastiska rörelser, kan den därav draga den största nytta. Det är då inte blott ansiktet, som förändrar sig efter de olika sinnestämningarna, men hela kroppen ger uttryck åt det nyanserade själstillståndet. Det skulle bli allt för långt att beskriva vad jag såg av dramatisk konst under vårt uppehåll i Rom,

därför lämnar jag teatern och återvänder till det verkliga livet.

Venturi gjorde allt för att vi skulle se så mycket som möjligt av Rom. På förmiddagen skötte vi oss själva, ty då var han på sina ämbetsrum i Capitolium, och då gjorde vi strövtåg i och omkring staden och besökte kyrkor och gallerier. Men på kvällarna var vår käre värd tillsammans med oss, då vi antingen promenerade för att höra militärmusiken spela på piazza Navona eller piazza Colonna, eller också voro vi på teatern, som började sent och först slutade vid midnatt.

En kväll kom Giovanni Rossi för att hämta oss alla till att bese kejsarpalatserna. Rossi var, som bekant Italiens störste arkeolog och förestod alla grävningar i Rom. (Jag minns inte hans titel.) Det var bländande mänsken, och det är nog sällsynt, att resande ha sett ruinerna från det gamla Rom under lyckligare omständigheter och under en så kunskapsrik ledare. Då vi kommo upp på höjden, låg det antika Rom för våra fötter, som uppstigit ur det vita mänskenet, med kolsvarta skuggor emellan, och vid vår sida stod den man, som hade varit med om att bringa det upp ur graven och som visste lika gott besked om situationen som en nutidsmänniska känner det moderna Rom med dess gator och torg.

Man tyckte sig nästan se de människor, som hade befolkat denna väldiga komplex av byggnader, och vara vittne till hur Nero åkte upp från sitt palats till skådespelen i Colosseum på vägen som Rossi utpekade.

"Men den där kyrkan få vi lov att ha bort!" sade han vänd till Venturi. "Under den vet jag att där skall finnas en annan väg till Colosseum."

"Du ville nog helst gräva upp hela Rom för att se vad som ligger därunder", sade Venturi leende.

"Ja, naturligtvis!" svarade Rossi allvarsamt.

Bettina var med oss, och det som intresserade henne mest var "vomitoriet", det avstängda rum, där kejsarens förnäma gäster kunde avbördas sig den första hälften av måltiden, för att sedan börja avslutningen med nya krafter och tömda magar.

En solskensdag åkte vi med Venturi till en lantgård på Campagnan, som hans bror hade ägt och som nu beboddes av dennes änka och flera av hans barn. Från denna tur har jag bevarat den mest melankoliska hägkomst. När man vet, hur en svensk lantgård är inbegreppet av allt som är hemtrevligt och tilltalande, kan man knappast tänka sig en italiensk lantegendoms övergivna, trista utseende. Ingen tyckte ha reda på någonting. Jag kommer ihåg, att då signor Venturi frågade sin svägerska, om hon inte kunde ge mig litet mjölk till kaffet, såg hon sig omkring med en melankolisk blick och sade: "Mjök! Ja, jag vet verkligen inte vad de göra med mjölken!"

Tidigt nästa morgon voro vi inne i den lilla lantkyrkan, där det lästes en requiem-mässa för Venturis avlidne bror. Det var halv-mörkt i den avlövade lunden vi vandrade igenom för att komma ditupp, och kyrkan var mörk och ödslig. Det kändes riktigt befriande att åter sitta i vagnen och dragas av de raska hästarna genom den stora, ödliga Campagnan, där blott några flockar långhorniga oxar sågo förvånade efter oss.

(Forts.)

Tatjanas rosenkrans.

Av ANNA LENA ELGSTRÖM.

Jag föreställer mig den unga tsarevnan Tatjana i fängelset — hur hon dag efter dag ber en ny bön på sitt randband...

UR DJUPEN ANROPAR JAG DIG!

Vem? Jag vet det ej.

Vet bara att om det går mig illa,

om det värsta sker mig

vill jag kunna vara stilla,

stolt och stilla

— icke undergiven — nej!

De säga att jag skall vara det.

De veta icke att för dessa djup och vidder

är allt tålamod för litet,

räcker ingen bitterhet.

Större vill jag,

väldigare anar jag,

värdigare möta vill jag mitt livs svåra sista dag.

Vidder kring mig, djup omkring mig.

Masken gnager, mörkret stiger,

mörkret som åt nättan viger

detta lilla liv — men mitt!

Mitt — mitt enda! Mitt — mitt korta!

En sekund av ljus är kvar

— snart borta...

O, låt mig kunna le!

Veka hjärta, fega hjärta, darrande av ve

utan tröst och trots, stilla, stilla —

att jag när stunden kommer

må kunna le.

Le åt allting en gång givet

och åt allting åter taget — hela livet...

Ja, mitt hjärta, endast le.

Ty endast så faller bördan jag bär,

skräcken för synden som oförlåten är,

synden mot Helige Ande!

O, för den synden mot dig,

bitterhetens synd,

undergivenhetens,

du, mitt okwliga hjärta, bevara mig!

Döden är ju din, som livet är ditt.

Ont eller gott, mitt öde är mitt!

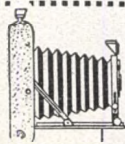
Vad som än kommer — jag tar upprätt emot det.

Härskarhjärta, kejsarhjärta.

Äntligen ler du leendet...

Leende omfamnar jag dig,

du mitt fruktansvärda öde!



NERLIENS

KUNGL. HOVLEVERANTÖR
REGERINGSGATAN 33

Framkallar - Kopierar - Förstorar bäst



I VARJE HEM BÖR FINNAS

IDUNS KOKBOK

PRIS KR. 10:—

TIMMERFLOTTARE OCH MODEDAMER

PÅ AXEL TÖRNEMANS utställning i Konstföreningen i Stockholm, med rätta motsedd med stora förväntningar, slår det en, att han liksom är mäktig av tre slags måleri: där äro de tunga mörka, ibland alltför hårda sakerna vid sidan om en del ljusa, rätt så granna, och slutligen också en rad fina, lätta målningar — sådana som den här nederst återgivna Porträttstudien, kanske utställningens bästa sak, vacker i färg och form; den på-



säga detta inför en naken kvinnofigur, som konstnären kallar "Siri". Vem är Siri? Kanske målaren menar något symboliskt med henne, men som vacker kvinna står hon där i varje fall ej. Knappast ens som kvinna: de långa benen t. ex. äro en ynglings, och den kvinnliga höftlinjen, som där är så mycket för en målare att göra av, har dragits nästan rak. Så det är kanske bäst för Siri, att man inte vet vem hon är.

Typisk för de målningar, vi



Vi återge här fyra av de mera karaktäristiska dukarna från Axel Törnemanns intressanta och vackra utställning på Konstföreningen i Stockholm. I den översta stora målningen, "Timmerflottare", möter man den strävan mot det monumentala, den ihärdiga kamp med formen, som är kännetecknet för det Törnemannska måleri, vilket med plafonden i Tekniska högskolan och väggmålningen i Stadshuset har satt sina vackraste minnesmärken. — En annan sida av Törnemanns konst företräda de två äldre porträtt, som avbildas här på ömse sidor: t. v. "Fågeln blå" och till höger "Fru C." Utställningens vackraste sak är kanske dock den här nedan återgivna porträttstudien. I omstående text omtalas utställningen närmare.



minner en smula om en modernist som Forseth.

En av de där tunga, mörka sakerna se vi här ovan i "Timmerflottare". Vackert komponerad, verkar den nästan mer som dekorationsmåleri än tavelmålning i egentlig mening, och det är ju också som monumentalmålare, som Törnemann vunnit sina bästa segrar. Kraftig är målaren onekligen i saker som dessa, men samtidigt hård — figurerna stå ofta som skurna i trä. Han kämpar för att få fram formen i sina figurer, det är tydligt, men man tycker sig känna, att han inte alltid riktigt lyckas ge rundningen hos dem. I allra bokstavligaste mening vill man

vågade kalla ljusa och granna, är det "Porträtt av Fru C.", som även återges på denna sida. Det är flott, elegant, — men flottheten smakar kanske en smula av en paradside i Vanity Fair eller Vogue med den smärta, eleganta damgestalten, vars långa ben förlora sig i frågeteckenssvansen. Å andra sidan ger ju just denna lätta elegans ett intressant motstycke till kraften och kampen i de ovan berörda stora monumentala målningar med deras väldiga resning, deras ofta på en gång djärva och enkla rytm.

E. TH.

F L Y G E L N P Å N Ä Ä S

SOPHIE ELKANS SOMMARHEM



Sophie Elkan vid sin vanliga arbetsplats i parken på Nääs, där många av hennes arbeten kommo till.



En solig vilostund på trappan.



Från parken på Nääs: graven, där Aug. Abrahamson och Otto Salomon (Sophie Elkans bror) vila.



En del av den flygel, där författarinnan brukade bo.



Utsikt över Nääs. Flygeln till höger var Sophie Elkans sommarhem.



Den vackra långa lindallén på Nääs, som leder upp till slottet på höjden.

NÄÄS VAR SOPHIE ELKANS FAGRA sommarhem.

När den gamla parken och allt landet omkring Sävelången stod i sin fulla sommargrönska, tog hon sin flygel i besittning.

Med starka band var hon fäst vid denna plats. Otto Salomon, danaren av Nääs, var hennes bror. Och August Abrahamson hade förordnat, att hans systerdotter Sophie Elkan skulle besitta den ena av flyglarna till sin död. Där hade hon ock tillbringat de flesta av sina somrar.

År efter år kom hon åter till sitt kära Nääs. Kärleken till den gamla gården och bygdens skönhet skänkte hennes rika varma själ glädje och vederkvickelse. Från flygeln och från slottets terrasser mötte henne landskapets vackra leende natur och all sommarens färging.

— Där nere ligger sjön stilla och spegelblank — från strändernas lummiga grönska skymta anstaltens byggnader på andra sidan — längre bort syns kyrkan, röda gårdar och vita herresäten — allt omslutet av skogiga höjder och åsar. — Och från skogar och ängar och blommande lindar stiger vällukten upp emot henne. Över den låga flygelbyggnaden flödar solen, vådrträdet breder sina vida skuggande grenar över den lilla gårdsplanens gräsmatta, vildvinet grönskar omkring ingången till bopningen.

I detta fridsamma hem tog Sophie Elkan gästfritt mot sina kära vänner för längre eller kortare tid. För främlingen och den till-

fällige gästen hade hon ock mycken godhet och vänlighet. Ingen fick utan förplägnad gå ut ur hennes hus.

Mången angenäm stund har jag fått tillbringa hos henne i flygeln på Nääs. Särskilt erinrar jag mig mitt sista besök i fjol sommar.

Det är ljus sommarstämning och hemtrevnad över den stora salen, — blommorna på bordet, de gamla björkmöblerna, den ostindiska kakelugnen på sina höga fötter — och så solen och ljuset flödande in genom de fyra fönstren. Framme i hörnsoffan mellan fönstren bjuder hon gästen slå sig ner. Fin och älskvärd berättar hon om färder och upplevelser.

Under krigsåren hade hon sina mesta tankar där ute hos dem, som hade det svårt. Och hon hade ett särskilt behov av att få andra att delta. När dagens tidningar kommo, fingo ofta hennes trotjänarinnor släppa vad de hade för händer och komma in i salen. Europas karta breddes ut på det stora runda bordet och så läste fru Elkan högt och så följde de krigshärarna. Sina trotjänarinnor omfattade hon på så många andra vis med gammaldags patriarkalisk omsorg.

På förmiddagarna ville Sophie Elkan helst vara ostörd. Då satt hon gärna ute i parken på sin givna plats under den gamla boken, sysselsatt med sitt författarskap. När dagen blev sval, älskade hon att vandra fram under lindarnas kronor i den långa allén.

Ibland i ljusa kvällar kom hon ner till lek-

(Forts. sid. 431.)

Två väninnor:
Selma Lagerlöf och
Sophie Elkan.



IDUNNS FÖLJETONG

LUCIA. AV MATILDE SERAO.

ÖVERSATT FRÅN ITALIENSKAN AV ERNST LUNDQUIST.

(Forts.)

I EN FLASKA VAR DET KLORAL mot sömnlöshet, kloralen, som framkallar en sömn full av pinsamma, men lockande hallucinationer, i vilka fantasien upphetsas och utmattas. I en annan fanns digitalis mot hjärtklappning. I en tredje luktsalt att använda vid svimningar. Och i en fanns slutligen en vit, klar vätska: morfinlösning. "Att sova... sova..." fantiserade Lucia, medan hon mönstrade sitt lilla apotek.

Därefter avtorkade hon skåpet, där hon förvarade sitt linne, och borstade de tre stolarna. Sedan hade hon slutat, och från sängkammarröskeln såg hon sig omkring och tyckte, att hennes cell, som hon kallade den, hade den korrekta, iskalla prägel, som hon ville att den skulle ha. Hennes fantasi hade fått ro; hon talade för sig själv, till sin sängkammare: "Var lugn, försjunk i din stilla, livlösa dvala ända till i kväll, då min utpinnade själ åter skall komma och fylla dig med oro."

Hon gick ut i salongen. Det var det rum, där hon levde fram sitt liv och där hon tyckte mest om att vistas. Hon stannade först vid skrivbordet, som var av svart pallanderträ med fem breda och djupa lådor. I sina tankar jämförde hon det med en likkista. Hon torkade försiktigt bläckhornet av oxiderat silver, som föreställde en liten båt i en sjö av bläck. Hon förde dammkluten över en porträttram av stål i form av en dörr, som var hermetiskt tillsluten, för att man ej skulle se porträttet, som gömde sig där bakom. Där fanns i själva verket alls intet porträtt, men detta vita papper, detta tomrum, som endast hon kände till, kom henne att tänka på den okände älskaren, den mystiske Graalridaren, den blonde Lohengrin, som Elsa ej hade förstått att älska, men som hon skulle ha vetat hålla fast. Hon blåste lätt på en liten egyptisk avgudabild av blå terracotta med ett halsband av blå pärlor; det var en liten upprättstående mumie, kanske ett porträtt av någon Cheops. Hon

hade den som ett slags amulett, ty sådana egyptiska kuriositeter avvärja olyckor. Lucia vidrörde vördnadsfullt sin i svart marokäng bundna bibel, på vars första sida hon hade skrivit upp vissa minnesvärda data i sitt liv med ett hemlighetsfullt tecken bredvid, för att antyda vad det syftade på. Hon vidrörde lika vördnadsfullt den lilla diamanteditionen av Leopardi, i rött läderband, på vilket namnet Lucia stod att läsa i silverbokstäver snett över pärmen. Hon läste dagligen i dessa böcker och kysste fromt så väl bibeln som Leopardi. Elfenbenspennan med guldknapp, papperskniven av sandelträ, på vilken det spanska ordet *nada* (intet) var inristat, karniöpetschaftet med samma motto som bön-pallen, brevprässen, som föreställde ett litet barn av porslin i bara skjortan, pennorkaren av svart kläde broderad i vitt, liksom i halv sorg, alla dessa fantasirika småsaker, som hon hade samlat på sitt skrivbord, blevo föremål för hennes omsorger. Hon tillbragte en halvtimme vid detta skrivbord; hennes fingrar pauserade då och då, ibland böjde hon sig ner för att betrakta en sak nogare, och hela tiden svävade hennes fantasi omkring i fjärran rymder.

Sedan kom turen till en fotografi av Caterina, som hängde på väggen i en ram av röd plysch. Därunder stod på ett litet bord med en vas i form av ett vigvattenskärl en blombukett, som byttes om varje dag. Caterina betraktade sin väninna med sina vänliga ögon; hela ansiktet hade det uttryck av litet kylig eftertänksamhet, som var utmärkande för henne. Varje morgon, då Lucia avtorkade glaset, hälsade hon på Caterina och viskade: "Lycklig du, som inte drömer, lycklig du, som aldrig skall komma att drömma!"

Bredvid detta porträtt stod på en liten konsol en terracottagrupp, föreställande Mefistofeles och Margaretha. Den älskande, skuldbelastade flickan ligger på knä i krampaktig ställning, med stelt utsträckta armar och händer, som hålla hårt om bönboken utan att

kunna öppna den. Hennes bröst flämtar, axlarna äro uppdragna, ansiktet förvidret, och den halvöppna munnen utstöter ett skri av fasa. Bakom henne står Mefistofeles, reslig, mager, diabolisk; med ett triumferande leende, håller han den ena handen utsträckt, liksom magnetiserande, över hennes huvud, medan han uttalar förbannelsen: en skön, imponerande och skräckinjagande Mefisto. Varje gång Lucia betraktade Margaretha, rodnade hon av längtan; varje gång hon betraktade Mefistofeles, bleknade hon av fruktan. En dunkel, formlös längtan efter synden, en dunkel fruktan för straffet; en hemlighetsfull kamp i djupet av hennes själ. Det var Lucia, som på träkonsolen hade, litet snett och med darrande hand, inristat med pennkniven de besvärjande orden: *et ne nos inducas in tentationem*.

Vid det lilla låga bordet; där albumen lågo, slog Lucia sig ner, överväldigad av trötthet. Hon öppnade fotografialbumet, som ej var särdeles innehållsrikt: några väninnor och släktingar, tre fyra unga herrar. Bland dessa fanns, besynnerligt nog, en gammal gulnad fotografi av Petöfi Sandor, den ungerske skalden, som förälskade sig i liket av en ung flicka. Lucia kunde ej se på honom utan att få tårarna i ögonen, då hon tänkte på denna sällsamma, olyckliga och hemska kärlek. Hon slog igen boken, dammade den och lade den tillbaka på sin plats. Hon öppnade "bekännelseboken", vari flera sidor voro fullskrivna av henne själv, den outgivne poeten, den tyska språklärarinnan, Caterina, läraren i historia, en stor man, som rest i Italien, Giovanna Cascacalenda, Alberto Sanna och några andra. De mest fantastiska frågor hade fått lika fantastiska svar — eller också ytterligt dumma. Giovannas voro enfaldiga, Lucias romantiska och överdrivna, Caterinas sansade och förståndiga, Galimbertis romaneska och överdrivna, den store mannens oförskämda, den tyska lärarinnans sentimentala, Alberto Sannas svävande och obestämda. (Forts.)

VAN ZANTENS LYCKLIGA TID. EN KÄRLEKSHISTORIA FRÅN PELLÖN av Laurids Bruun heter en roman som för åtskilliga år sedan utkom i författarens hemland, Danmark, och rönt ett oförbehållsamt erkännande av kritiken.

Den föreligger nu i svensk översättning från Lars Hökerbergs förlag och kan med all rätt hänföras till det fåtal främmande romaner med vilkas överflyttande till vårt språk, vår litteratur gjort en vinst. Ett företal i boken upplyser läsaren om att van Zanten var en holländare, som genom omständigheternas makt kom att leva några år på Söderhavsoarna, av vilka ön Pellö, ett sannskyldigt jordiskt paradiset, blev platsen för hans "lyckliga tid". Om vad han där upplevde skrev han en bok, vars manuskript han testamenterade till Laurids Bruun, som efter hans död hade att fritt förfoga över detsamma.

"I det jag således nu", skriver Bruun, som med största allvar söker övertyga läsaren om äktheten av sin självuppfunna holländska bekantskap, "utgiver Pieter Adrian van Zantens debutbok, uppfyller jag icke endast en kär personlig plikt, utan jag tror mig också rikta litteraturen med ett intressant och egendomligt arbete som öppnar ett nytt och fruktbart land för dikten."

Litteratur.

Och författaren överdriver ej. Skildringen av den unge européens liv på Pellö, hans äktenskap med kungadottern Ali och hans med soldrucken penna återgivna bilder av öns folkliv, seder och natur äga ett originellt behag. För den oförberedde läsaren blir nog mängden sida en överraskning, ty här möter ett folk, levande i ett naturtillstånd sådant legendens Adam och Eva levde det i paradiset. Av den hävdvunna europeiska moralen finnes ingenting, men heller intet av det hyckleri, som ofta döljer moralens intighet i våra samhällen. Det ligger något sunt och kyskt över kärlekslivet hos Pellöns invånare, och om skildringen stundom verkar övermåttan dristig, är det oskuldens dristighet.

Ali är bokens centralfigur, en förtjusande kvinnogestalt, öm, trofast och hängiven — en ljuv tropikblomma, som i sig förkroppsligar sin stams naiva och innerliga känsloliv och sin ös strålände naturpoesi.

*
Helmer Key: *En Amerikaresa 1920* (Albert Bonniers förlag) utgör det litterära resultatet av för-

fattarens föregående år företagna studieresa till republiken mellan de två världshaven. I en rask och underhållande stil redogöres för Amerikas industriella och ekonomiska liv med hänsyn till den industriella situation, som uppstått efter världskriget, och därjämte skildras landets sociala förhållanden såsom storstädernas utvecklingsmöjligheter, den amerikanska kvinnans ställning, förbudsfrågan, konstlivet m. m. Även de yttre formerna för amerikanskt samhällsliv få sin belysning och landets många storslagna naturscenerier tecknas i raska färgrika drag. I de amerikanska sällskapskretsarna blir författaren väl hemmastadd under sina färder kors och tvärs genom staterna, och han kan verkligen ej beskyllas för att söka umgänge under sitt stånd. Det är alltid någon "mäktig chef" han träffar och vars grandiosa gästfrihet han njuter. Det oaktat andas hans skildringar ej någon kritiklös beundran inför det myckna stora och märkliga som är tillfinnandes under stjärnbaneret — där förekomma även reservationer inför åtskilligt, varför En amerikaresa är en bok som kan läsas med förtroende och som skänker läsaren en fond av nytt vetande om republiken i väster. Arbetet har dessutom en hel del goda illustrationer. E. H—N.

FINNES ARBETSGLÄDJE PÅ KONTORSSTOLEN?

GER KONTORSARBETET ARBETSGLÄDJE eller ej — den frågan tycks livligt intressera vår läsekrets. Här kommer ett nytt inlägg från en kontorskvinna — stick i stäv mot Elsa Widebloms försvaret för kontorsarbetet som glädjebbringare:

Även jag är yrkeskvinna, kontorsmänniska sedan 4 år tillbaka och har följaktligen haft tillfälle att studera denna kategori av yrkeskvinno. Som ett resultat av mina små studier kan jag så gott först som sist säga, att jag så ofta som tillfälle gives, varnar unga flickor att gå igenom den eller den skrivmaskinskursen och sätta sig på kontor. Ty det är synd om dem, synd om det bästa och säregnaste inom dem, som undertryckes och förtvinar i kontorsluften och *aldrig* får komma till sin rätt.

Det finns en typ av unga flickor, som ha vissa förutsättningar att kunna undvika de många bittra erfarenheter, som jag sett en del göra på denna bana. En viss begåvning och vakenhet, isynnerhet det senare, samt förmåga att kunna tillägna sig rutin och snabbhet äro de förnämsta villkoren härför. Därtill kommer ett nätt och trevligt utseende och ett glatt humör samt förmåga att kunna ta dagen som den kommer med alla dess små sorger och glädjemen. Men..... de få icke vara för mycket reflexionsmänniskor, de böra ej vara utpräglade personligheter, icke *andligen rika*, ty då är det synd om dem. Jag tillåter mig i denna punkt motsäga föregående insändares uttalande, när hon säger: "Det är endast de andligen fattiga, som ha tråkigt (på kontor), och de ha tråkigt överallt." Nej, de andligen fattiga, de som sikta mindre högt, de komma jämförelsevis bäst tillrätta framför en skrivmaskin och ett stenogramblock. De däremot, som leva ett rikt inre liv, de sörja över alla de timmar, dagar, år som tillbringas på kontorsstolen, eftersom de veta med sig, att de, om omständigheterna det tillåte, skulle kunna utföra ett fullödigare arbete på annat håll.

Kontorsarbete är i de flesta fall ej kvinnoarbete. Det ligger icke för vår innersta natur. Var gång jag ser annonser i dagens tidningar om nya kurser i stenografi och maskinskrivning, skulle jag önska, att det i stället vore annonser om kurser i barnavård, sjukvård, matlagning, socialt arbete m. m. Ty just på dessa områden finner den speciellt kvinnliga naturen sitt rätta arbetsfält. Jag har sett och erfårit så mycket av kontorslivets tristess, att jag skulle vilja ropa till alla dessa skaror av unga flickor som förbereda sig för kontorsyrket, att vända om och söka något annat. Det finns ju i våra dagar så många banor, så många nya verksamhetsfält för unga kvinnor, som vilja arbeta och uträtta något i samhället och bland medmänniskor.

Jag gjorde en gång en jämförelse mellan två unga kvinnor, den ena var korrespondent på ett "fint bolag", den andra sjuksyster. Hon, som "satt på



Gerda Sprinchorn 50 år.

FÖR ATSKILLIGA ÅR SEDAN, NÄRMARE sagt i juni 1900 innehöll Idun ett porträtt av en elev vid Konstakademien, Gerda Sprinchorn, vilken erövat dess förnämsta utmärkelsetecken, den kungl. medaljen för ett större skulpturverk, kallat Kleopatra. Nu, ett par decennier därefter, då Gerda Sprinchorn står i begrepp att fira sin 50-årsdag, som inträffar den 29 dennes, möter oss hennes bild åter från Iduns blad. Det vackra löfte hon gav vid början av sin konstnärsbana, har hon på ett hedrande sätt lyckats infria. Hon räknas nu, som vi alla veta, till de bäst kända av våra svenska skulpturframställare, och har genom sina arbeten lyckats tränga fram till och vinna vännen bland breda lager av vårt folk. Orsaken härtill är i många fall den stora naturlighet i stil, som är ett utmärkande drag för denna konstnärinnas skapelse. Se t. ex. hennes "Storebror", lappgossen, bärande den yngre brodern, hennes "Flodakulla" i full stass, "Det gamla paret" m. fl.

Ett utmärkande drag, som starkare framträtt under senare års alster är vidare hennes starka sinne för komik. "En flöjtblåsare", en liten figurframställning i fajans, är ett gott prov på sådan konst.



En flöjtblåsare.

Fajansen har mer och mer blivit uttrycksmedlet för Gerda Sprinchorns konst, och med sina arbeten däri har hon framträtt på utställningar såväl på olika platser i Europa som i Amerika.

På sin femtioårsdag kan Gerda Sprinchorn se tillbaka på ett gott dagsverke. Men man har allt hopp om, att skapandets anda även under nästa halvsekel skall räcka till för mångt tilltalande verk.

HANNA WIJNBLOTH.

kontor", verkade disharmonisk, söndersliten, otillfredsställd, och hon erkände en gång, då jag frågade, om hon var nöjd med sitt kall: "Nej, ärligt talat, det är jag icke. Jag har det ju bättre än de flesta inom mitt fack, ty arbetet är oftast intressant, spännande, ja rent av fascinerande, och pekuniärt sett är det förträffligt, men..... ändå, ändå skulle jag bra gärna vilja byta ut min maskin mot t. ex. ett trädgårdsland att odla, ett litet barn att sköta om eller en slev och en gryta vid en spis." — Systemen verkade däremot personlighet i varje tum. Det låg något målmedvetet tryggt och hurtigt i blicken, gången var spänstig och fast och hon var sällan "döds-trött till själen" som den andra plägade säga.

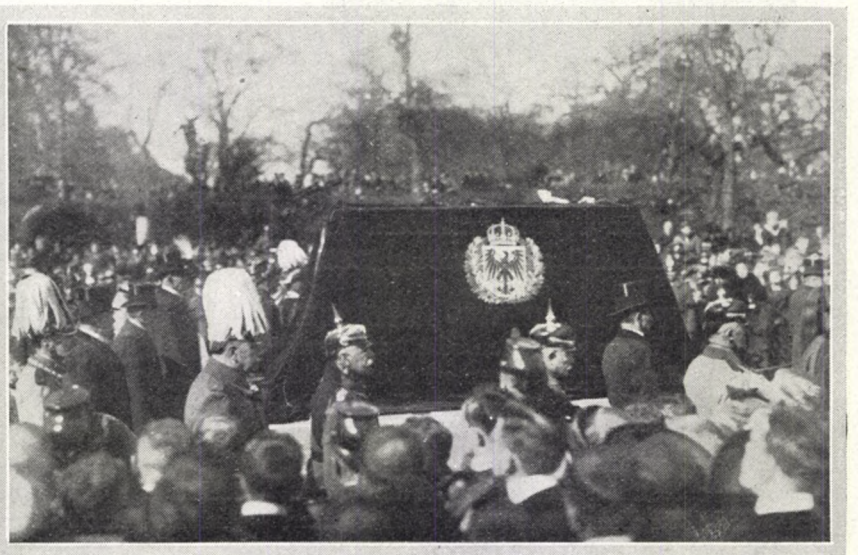
De, som ha det ställt i utsikt att så småningom få ett eget hem att sköta, de behöva ju icke tänka sig en eventuell kontorsplats som ett yrke för livet. Men till alla dem, som äro hänvisade att stå på egna fötter och sörja för sin utkomst själva, till alla dem skulle jag vilja giva det rådet: Sök ett praktiskt yrke, ett kall där de bästa kvinnliga egenskaperna komma till sin rätt och bli utnyttjade, gräv icke ned de pund, ni fått att förvalta, och låt er icke lockas av de förföriska löftena om kontorslivets behag. Jag är fullt förvissad om, att bland de skaror av unga kvinnor, som man vid 9-tiden på morgnarna möter på väg till sitt arbete, många möta den nya dagens uppgifter med olustkänslor, och det är icke rätta sättet att börja sitt dagsverke. Hur ofta har jag ej hört uttryck som dessa inom ett kontor: "Vad timmarna gå långsamt! Är klockan då icke 5 snart! O, dessa listor, de göra mig förtvivlad!" Härom dagen slutade en av flickorna på det kontor, där jag är anställd. Hon skulle nämligen gifta sig och en av hennes kamrater yttrade då: "Tänk du, att *slippa* sitta på kontor mera! — Ja, tänk!" kom det som ett eko från de andra, och jag förstod dem mycket väl.

Det är ju en given sak, att alla yrken ha sina både ljusa och mörka stunder. Solen kan ej ständigt skina, och man hör t. ex. ofta en lärarinna eller en sjuksköterska klaga över svårigheter och uppslitande arbete. Men i de allra flesta fall giva dessa och andra yrken lämpade för kvinnonaturen en viss inre tillfredsställelse, och det är just denna tillfredsställelse, som är så viktig, ja oumbärlig.

För att icke vara orättvis vill jag till slut tillägga, att det gives kvinnor, som finna sig utmärkt tillrätta och verkligen utföra ett *personligt* arbete även på det merkantila livets område. Men det är endast undantag, som bekräfta regeln.

Med avseende på valet av de unga flickornas yrke, sätter jag mitt hopp till framtidens skolreformer och deras utövare. Det vore lyckligt om de som handhava de ungas uppfostran, finge tillfälle att närmare utforska vars och ens speciella anlag och råda dem, när det gäller att träda ut i livet och förtjäna sitt eget bröd.

H. LEIKEL.

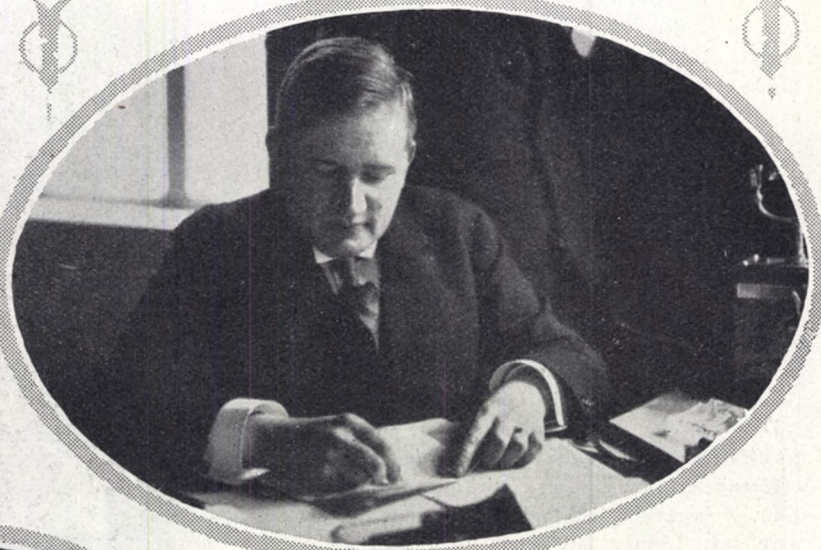


Från tyska exkejsarinnans begravning. T. h. likkistan i sorgetåget. T. v. en del av tåget, vari man ser generalerna v. Gallwits (1), Sixt v. Arnim (2), v. Einem (3), v. Heeringen (4), storamiral v. Tirpitz (5), fältmarskalk v. Hindenburg (6) och general v. Ludendorff (7).

FRÅN HÖGER TILL VÄNST



Dr Hakon Wigert-Lundström, huvudredaktör för Göteborgs Morgonpost.



Dr Arne Forssell, huvudredaktör för Göteborgs Dagblad.



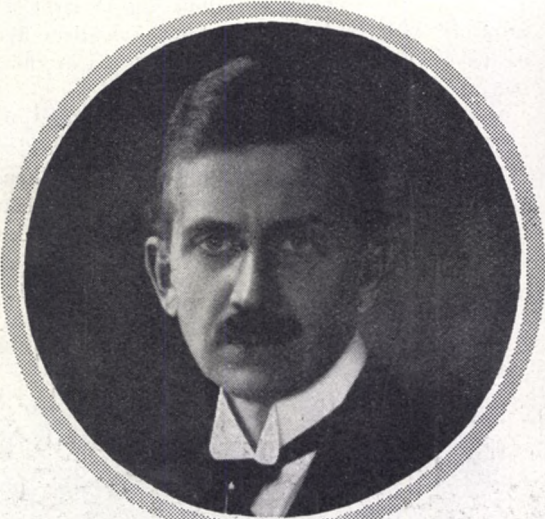
Redaktionssekreterare Erland Hjärne i G. M. P.



Edward Alkman, huvudredaktör för Göteborgsposten.



Redaktionssekreterare Hugo Dahlqvist i G. H. T.



Torsten Karlting, presskommisarie för jubileumsutställningen i Göteborg 1923.



Redaktionssekreterare Alfred Jönsson i G. P.

TIDNINGEN ÄR ETT SAMHÄLLES dagbok, och liksom dagboken bäst speglar sin herr eller fröken "Jags" väsen, så speglar tidningen sitt samhälles. Sitter man på ett boulevardkafé i Paris över de få, men ack, så innehållsrika sidorna i "Journal" eller "Figaro", har man det starka intrycket, att en världsstads rika händelser speglas i skarpt, klart galliskt vett, och fördriver man sina sommarkvarnar i en trädgårdstappa i Vimmerby, blir bilden av idyllen fullständig först i och med lokalbladets hyllning för bagarmästare Jo-

hansson och notisen om att det var musik i parken i går.

Främlingen, som sitter i en hotellhall i Göteborg, ser kanske ut över ett trist torg, där trafiken domnat av, och undrar om staden gjort detsamma — men öppnar han Göteborgstidningarna, får han strax ett starkt intryck av att Göteborg är en stor stad och en livlig stad.

Han börjar kanske med att bläddra i Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning. Vi anta, han går förbi de imponerande annonsidor, som med millimeter till millimeter ge ett mått för Handel- och Sjöfart i Göteborg. Men textsidorna ge honom strax något av Göteborg själv. Göteborgs Handelstidning har förnäma traditioner, liksom staden. Kulturintressena ta stor plats, men "Handel", "Sjöfart", o. s. v. äro också allvarsbjudande rubriker. En stor korrespondentstab i in- och utlandet — kanske den största någon svensk tidning äger —

låter tidningens läsare få den utblick, som är så naturlig för den stora handelsstaden, som från Göta Älv liksom vänder sig ut mot Nordsjön, mot Europa.

Det är omöjligt att tänka på vad G. H. T. varit och utträttat under gångna decennier, utan att framför allt minnas ordet "frisinne" — frisinne i dess bästa betydelse, sådant det företräddes av en S. A. Hedlund, en Viktor Rydberg, en Henrik Hedlund. I G. H. T:s historia lysa inte bara namn, utan också — och det intill nu — gärningar, — gärningar i den fria tankens, det fria ordets tjänst, som det alltid är en heder för pressen att utföra.

Den nuvarande huvudredaktören, Professor Torgny Segerstedt, uppbär värdigt tidningens traditioner. Som skribent är han skarp och klar. Sin största styrka visar han kanske, när han uppträder som kritiker av modern ande och modernt liv: för honom som för åtskilliga andra skarpa intellekt tycks det galla, att pessimismen tjänar dem som stimulans.

Den främling, som slår upp Göteborgsposten, skall strax, bara han ögnar genom rubrikerna, få det intryck, en välredigerad tidning i en stor stad bör göra: händelser, liv... Här är lokalreportage i riklig mängd, här får man de stora nyheterna utifrån väl och överskådligt framlagda. Om många andra tidningar kunna påminna en om något hushållsskole- eller folkskole, där allt slänges fram på bordet huller om buller på oformliga karotter, så har



Slen Sjögren, huvudredaktör för Göteborgs-Tidningen.



Professor Torngny Segerstedt, huvudredaktör för Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning.



Emil Rosén, huvudredaktör för Ny Tid.



Dr. Birger Bäckström, teater- och konstkritiker i G. H. T.



Dr. Julius Rabe, musikrecensent i G. H. T.



Redaktionssekreterare Ivar Hasselberg i G. D.

Foto Johansson & Carlson.

en tidning som G. P. det fina kökets metod: här serveras allt lätt, omväxlande, smakligt, så att det retar aptiten.

Huvudredaktören *Edw. Alkman* sätter i hög grad sin prägel på tidningen. Han har ju tidigare själv både översatt och satt upp teaterstycken (Wilde m. fl.), och hans teaterrecensioner skattas med rätta mycket högt. Till tidningens program hör också, att de politiska ledarna både skola vara skrivna på svenska (om man med svenska vill mena ett språk, som kan talas), vilket som bekant icke alla svenska tidningars ledare äro, och att de skola ge uttryck för en personlig uppfattning, och de politiska artiklar, som redaktör Alkman själv skriver, utmärka sig också för en klar, ren stil och en utpräglat personlig, radikal ståndpunkt, som redaktören-författaren aldrig viker från, vad det än för tillfället må kosta honom och hans tidning.

Göteborgs Morgonpost intog på senare år en mera undanskymd ställning, tills d:r *Hakon Wigert-Lundström* blev huvudredaktör år 1913. På några år lyckades han väsentligt öka upplagan, och tidningen är nu synnerligen trevlig och omväxlande, med intressen åt de mest skilda håll. D:r *Wigert-Lundström* har en elegant penna, och han förfäktar sina konservativa synpunkter med en viss leende skepsis, som kan verka älskvärdt avväpnande eller utmanande — allt efter vederbörande meningsmotståndares läggning.

Vi ha hittills talat bara om vederbörande huvudredaktörer och deras insats i sina tidningar. Redaktionssekreterarens arbete synes ju icke alltid i tidningen, men är kanske det, som mest kräver sin man: redaktionssekreteraren är det, som under ett trofast arbete dag efter dag, ofta i tröttsamma småsaker, i icke ringa mån göra en tidning till vad den är. Redaktionssekreterare i G. H. T. är *Hugo Dahlqvist* (som tidigare stod för lokalreportaget och då lade emellan med små, mycket uppskattade dagskäserier), i G. P. *Alfred Jönsson*, i G. M. P. *Erland Hjärne*.

Ny Tid hävdar under redaktör *Emil Roséns* ledning sin rangställning inom svensk socialdemokratisk press. I den ena eller andra politiska eller fackliga striden lyssnar man alltid till tidningens ord, som i sin saktighet och vederhäftighet betyda mycket från den sida, den företräder.

Göteborgs Dagblad reorganiserades hösten 1918 med d:r *Arne Forssell* som chefredak-

tör. Tidningen för de utpräglat konservativa samt högkyrkliga idéernas talan.

Slutligen får man inte glömma *Göteborgstidningen*, G. H. T:s lilla förmiddagsavläggare och hela Göteborgs lilla söndagstidning. Vid elvatiden, när den utkommer, lyser det överallt på spårvagnar o. s. v. rött av de fyra sidorna, som på ett piggt sätt servera nyheter, on-dits o. s. v.

E. TH.

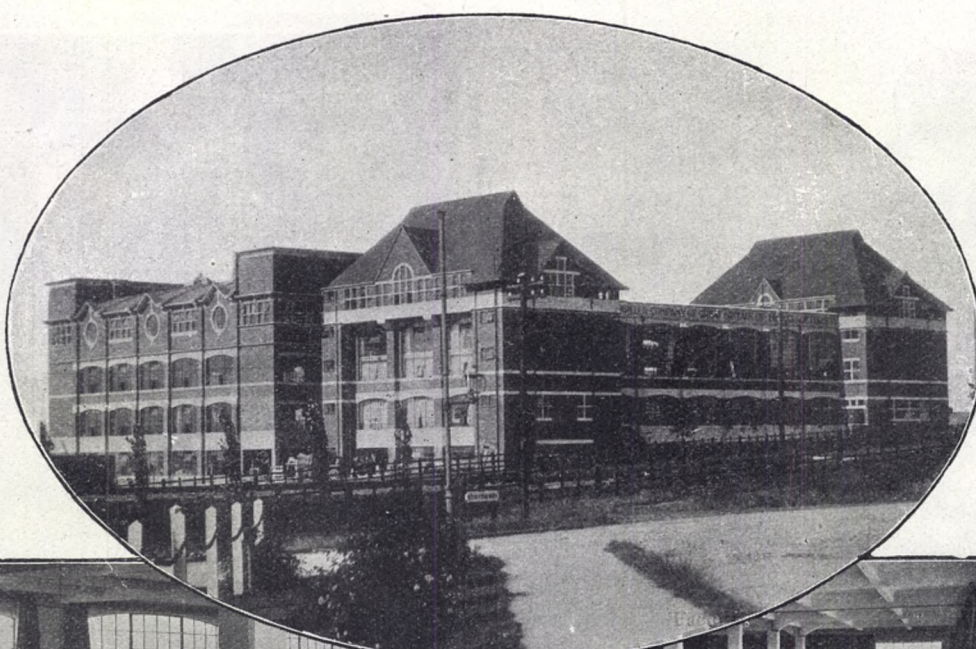
KORSETTIDEALET SPIRELLA.

IDUNS TALRIKA LÄSARINOR komma säkerligen, där så icke redan skett, att med intresse göra bekantskap med den i utlandet såväl som här hemma så högt skattade och ansedda Spirella korsetten, vars popularitet får sägas stå utan motstycke. Spirella korsetten — rättare — Spirella fjädern, som utgör den huvudsakliga orsaken till Spirellas exemplösa efterfrågan, uppfanns av amerikanaren Beeman, vilken i fyra års tid sysslat med problemet att konstruera en korsettfjäder, som icke kunde brytas eller rosta. År 1904 lyckades han härmed, då tillverkningen tog sin början i Pennsylvanien. Från att vid denna tidpunkt vara en okänd man har uppfinnaren nu blivit en i många länder bekant personlighet. I dag tillverkas Spirella korsetten i fem betydande fabriker, i Pennsylvanien, staten New York, Kanada, England och Malmö, vilka tillsammans sysselsätta en arbetspersonal på flera tusen personer. Om den snabba utveckling fabriken tagit fås ett gott begrepp vid att nämna, att den redan nu räknar över fyra millioner fasta kunder förutom en myckenhet kunder utanför produktionsländerna; så till exempel förser Malmöfabriken hela Skandinavien och även kontinenten med Spirella korsetter.

Vad är det då, som varit anledningen till en så enastående succés, undra vi? Vilka egenskaper giva Spirella korsetten en särställning från andra?

En flärdig kund till fabriken i Malmö, som alltså denna startades varit en svuren anhängare till Spirella, formulera de sitt omdöme i ungefär följande ordalag:

Varför jag funnit Spirella äga företrädet framför andra korsetter är emedan den förenar en tre å fyra goda egenskaper, som äro av största betydelse: den är hygienisk, stilfull och bekväm på samma gång som den är hållbar. Fjädern är nämligen så mjuk och elastisk, att den aldrig förorsakar det minsta tryck på de inre organen eller på något annat sätt skadar bärraren. Dessutom är fjädern rostfri, varigenom man själv lätt och behändigt kan tvätta korsetten utan att denna skadas. Konstruktionen av fjädern är i övrigt sådan, att denna kan böjas i alla riktningar och därför sätter sig efter kroppens olika rörelser. Tack vare fjäderns elasticitet återtar korsetten alltid sin raka, ursprungliga form, så snart kroppen rätar ut sig och förmår därigenom att stöda figuren antingen man sitter, står eller går. Detta har jag funnit oändligt skönt, fortsätter damen ifråga, ty genom denna böjighet och elasticitet blir rörelsefriheten aldrig hämmad i minsta mån utan skänker en bekvämlighet så stor, som åtminstone jag icke förut tänkt mig möjlig i en korsett. Vi kvinnor ha ju alltför talrika erfarenheter av, hur ofta fjädrarna brytas eller krokna, vilket utsätter oss för kroppsligt obehag, fränsett att tyget rives sönder, så att korsetten efter kort tid måste kasseras. När jag bär min Spirella känner jag, huru dessa två olägenheter avlägsnats och hur behagligt och på samma gång fast den stöder kroppen. För att nu icke tala om den stil, som Spirella korsetten besitter, fortgår samtalet. Tack vare sina elastiska fjädrar återtar kor-



sig att gratis ersätta den levererade korsetten med en ny, så framt någon av fjädrarna i den köpta brytas eller rosta. Ja, med ett ord, Spirella är idealisk, tillfogar föremålet för intervjuen.

Var kunna då dessa idealkorsetter erhållas? spörja vi.

Ja, även i detta avseende skiljer sig Spirella förmånligt från allt vi förut varit vana vid! Spirella korsettarna säljas icke i butiker, där kvinnan eljest är hänvisad att mera på en slump köpa en korsett, som icke motsvarar hennes personliga behov. Spirella korsetten säljes uteslutande genom Spirellas Corsetier, d. v. s. damer i privat ställning, som förvärvat grundlig kännedom i allt, som rör korsettfrågan. De besöka kunderna i deras hem,

där de taga mått och approva korsetten, varvid denna tillverkas efter vars och ens individuella krav. Härmed har ett länge känt behov fyllts, tycker jag, ty våra dagars kvinna inser alltmera nödvändigheten av att låta förfärdiga korsetten, som ju dock är grundvalen i hennes klädsel, efter mått. Spirellas Corsetier sörja för, att kunden får en insiktsfull, noggrann behandling och att hon blir fullständigt belåten med sin korsett. Ätminstone efter den erfarenhet jag fått, avslutas dessa intressanta och tillmötesgående upplysningar, förstå de att vägleda sina kunder med

råd och anvisningar på samma sätt, som en läkare konsulterar en patient. Och häri ligger kanske en av de vitala grunderna till Spirellas framgång, ty endast när korsetten är gjord efter bärarens personliga behov och har de egenskaper, som Spirella synes företräda, tror jag man kan säga, att korsetten fyller sin uppgift: att vara till nytta för kvinnan i det dagliga livet, icke en plåga.

Till ovanstående uttalanden av en person, vars här framlagda åsikt icke får underskattas, kan tilläggas, att Spirella korsettens framgång icke endast bör mätas efter dessa rent yttre förhållanden, genom antalet kunder och de fem fabrikenas eminenta utveckling. Som något enastående kan noteras, att Spirella korsetten förvärvat de förrämsta diplom och erkännande från såväl framstående medicinska kongresser som från de mest vägande auktoriteter för modet, varav nämnes: diplom under sex år av Hygieniska Institutet, London, ett flertal Guldmedaljer från olika internationella för Mode. Grand Prix med Gyllene palmen av Internationella Hygieniska Institutet, Paris etc. etc. Det lider heller intet tvivel om, att Spirella Korsetten, som på så kort tid erövat halva världen och på ringare tid än två år blivit känd och välkänd i hela Sverige, skall med varje dag vinna allt flera anhängare bland alla, som önska en stilfull och ändamålsenlig korsett.

Vidstående fotografier visa överst Spirella fabriken i England, i mitten en av sysalarna samt nedst Spirella fjädern och ett urval diplom och medaljer, vilket bör giva en god idé om den utveckling, som nåtts.



setten alltid sin raka form, så att korsetten aldrig, så länge där finnes något kvar av den, förlorar sin facon. Därigenom bibehålles modellens stil och snitt, vilket så länge korsetten bäres ger full rättvisa åt figuren och förlänar denna en mjuk, vacker kontur. Att Spirella korsetten är den mest ekonomiska anser vår interlokutör bäst bevisas därav, att varje Spirella korsett åtföljes av en skriftlig garanti, som är giltig i ett år och i vilken fabriken förbinder



Husmoderns bästa hjälp
är elektriska tvättmaskinen
"THOR"

Sparar arbete, tid och pengar!
Över 500,000 maskiner i bruk.

Begär prospekt!

A.-B. CELER

Regeringsgatan 30 - Stockholm
Riks & Allm. 53 35



STEINWAY & SONS

STORT LAGER I ENSAMÅGENTUREN;
LUNDHOLMS PIANOFABRIK;
STOCKHOLM - JAKOBSBERGSGATAN 33

SPIRELLA
KORSETTER

erhållas genom

FRU GERDA MALMBORG
HAMNGAT. 13, 2 TR.
Allm. 79 79 Riks 23 56

"SVALAN"

2 1/2 hkr.

MARKNADENS
BÄSTA
UTOMBORDS-
MOTOR
KOSTAR NU
595
KRONOR.

NYA
LUTH & ROSÉNS EL. A.-B.
Utombordsmotoravd.
STOCKHOLM 4.

SOLIDA - STILENLIGA
TRÄDGÅRDSMÖBLER

ytterst billigt från
RÖNNEÅDALENS AKTIEBOLAG
BILLINGE - Tel. 38

PARAMINT
PASTILLER

FÖRORDAS AV LÄKARE.
Vid sjukdomar i munhåla och svalg.
Effektivt skydd mot smitta vid
epidemier.

SÄLJAS ÖVERALLT
A. B. PHARMACIA. STOCKHOLM
Kontrollant: PROFESSOR A. VESTERBERG.

(Forts. fr. sid. 425.)
fältet för att se på leken och dansen — höra
sången — Till Österland vill jag fara —
Livet och arbetet och människorna på Näs
intresserade henne varmt.

Det kom för flera år sedan till sensommar-
kursen på Näs bland andra utlänningar en
ung italienare. Det var bläsigt och regnigt de
första dagarna och Guiseppe Cavaletti fann
landet här uppe kallt och färglöst. Han läng-
tade — frös och grät och inte med någon kun-
de han tala på sitt hemlands språk. — Fru
Elkan blev hans tröst och hjälp. Hon sökte
upp signoren vid hans hyvelbänk, talade med
honom på flytande italienska om Rom, hans
egen stad, och om hans soliga land. Hon hade
varit där nere åren förut. Och italienaren
blev glad och sjöng och lärde oss andra sitt
modersmål — åtminstone så mycket att vi
kunde sjunga Sancta Lucia på originalspråket.

En annan av de långväga främlingarna —
Said ben Ali — Österlandets mörkhyade son
har hon förevigat i *Drömmen om Österlandet*.
Stämmingsfulla målningar från land och folk
vid "Nilens helga flod" och vackra verklig-
hetskildringar från Näs ger hon oss där.

Nu har Sophie Elkan brutit upp från Näs
— sitt fagra sommarhem —

THYRA FREDING.

Hemmens elektrifiering.

Ännu många svar på Iduns enquête om elek-
tricitetens användning i hushållet.

HÄR NEDAN ÅTERGES DE SISTA
svaren, som inkommit på Iduns rundråga till
olika experter om "det vita kolets" tillgodogö-
rande i hushållets tjänst. Den första som yt-
trar sig är direktören i A.-B. Celer, ingenjör
Harald Thoresen.



Harald Thoresen.

Med anledning av den
rundskrivelse från Iduns
redaktion som jag haft
äran emottaga, beder jag
rörande möjligheten att
elektrifiera hushållet, få
anföra följande:

Vad först elektrifierin-
gen av köken beträffar,
är detta säkerligen både
möjligt och särskilt önsk-
värt i de mindre hushäl-
len, där husmodern själv
kan handhava eller noga
tillsa apparaternas skötsel.
I sådana fall ställer sig
givetvis det elektriska kö-
ket synnerligen bekvämt

och snyggt och i allmänhet ekonomiskt fördelaktigt
genom den besparing i arbete och tid som kan göras.
Hela anläggningen kan i ett sådant hushåll utnytt-
jas på fördelaktigaste sätt, både vad strömförbruk-
ning och underhåll beträffar och strömpriset spelar
då ej en fullt så avgörande roll.

De automatiska koklådorna tror jag särskilt i
mindre hushåll komma att få en stor betydelse.
Däremot har jag icke förtroende för de så kallade
kokplattorna i den form de nu förekomma i han-
deln, då den erhållna verkningsgraden är dålig, sär-
skilt (och detta torde nog vara regeln) om icke
kokkärlens bottnar äro fullt plana och hållas omsorgs-
fullt rena. De spisar, apparater m. m. där vär-
melementet omsluter det som skall stekas eller ko-
kas äro då givetvis att föredraga. Av stor betydelse
är det även att apparaterna äro så konstruerade, att
den värme som icke förbrukas vid kokning m. m.
magasineras och ej får fritt stråla ut mellan varje
gång som apparaterna användas.

Beträffande de stora hushållen ställer jag mig
mera tvivlande, om icke ett synnerligen billigt pris
på den elektriska strömmen föreligger. Detta mest
på grund av den motvilja som ofta förefinnes mot
det nya och besvärliga, särskilt hos äldre kokerska-
men dels därför, att i ett stort hushåll, där kokning
och stekning pågår nästan hela dagen, vedspisen kan
utnyttjas mera ekonomiskt.

Förutom kokning, stekning m. m. finnes emeller-
tid en stor användning för den elektriska energien
i hushållet till drivande av alla sorters mekaniska
anordningar, såsom köttkvarnar, potatisskalare, vis-
par, knivputsare, diskmaskiner, frysmaskiner, mang-
lar, tvättmaskiner, golvbonare, dammsugare m. m.
m. m., dock alltid med bästa och mest ekonomiska
resultat, där husmodern själv kan taga aktiv del i
arbetet eller ledningen av detsamma.

GAHNS
TVALAR



RESÅRBOTTENSÅNGEN
PRIMO

AKTIEBOLAGET RESÅR
KARLSTAD

Bästa
Extrasäng

Försäljes av
Hrr Möbel- &
Järnhandlare.
Även direkt fr.
fabriken. Pris-
kurant gratis
franko.

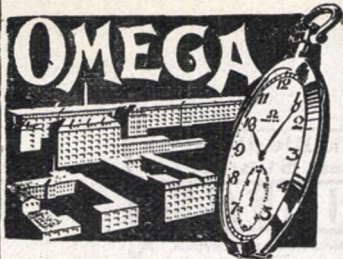
NISSENS
äkla
Bröst-
karameller
mot
hosta o. heshet

Gyllenhammars
Bästa medel för när-
sjuka och blodfattiga



Om
"THULES" SAGOPRISTÄVLAN
erinras

Förslagen skola vara insända före 10 juni till Halcks Annonsbyrå,
Stockholm, märkta "Thule Choklad". Se för övrigt n:r 16 av
Idun för 17 april.



OMEGA
Världsmärket bland fickur.
6,000,000 Omega-ur i bruk.

BÄSTA MEDEL
FÖR
LÖDNING I HEMMET
ÄR
CITO

Finnes i varje järnhandel.

DET BÄSTA ÄR
ÄNDA



Petris
Ångpreparerade
Havremjöl

ty samtidigt med att det fyller alla hygieniska krav är det läckert och lättillagat. Prova även andra havremjölssorter och välj sedan det bästa! Petris Ångpreparerade Havremjöl tillverkas endast av A. Wilh. Petris Grynfabriks A.-B., Kungl. Hovleverantör, Hvetlanda, och finnes till salu i alla välförsedda speceriaffärer. Säljes såväl i fabriksens originalkartonger som i lös vikt. Endast det bästa är gott nog för det svenska folket!

rande lock. Av talrika försök framgår att kokplattan kan som nyttig värme vid kokning och stekning avgiva 50 procent; dessutom hålles koklådan vid 85—95 graders temperatur.

Den påtagligaste fördelen med den nya spisen är dess låga strömkostnad. Årskostnaden för belysning och kokning för en familj om fem personer beräknas i medeltal bli 302 kr., varvid medelpriset för den sammanlagda förbrukningen för belysning och kokpris blir 15,3 öre pr kw. Om belysningen räknas efter det vanliga priset, 55 öre pr kw, skulle denna enbart ha kostat 93 kr. 50 öre, varför priset för den vid kokningen förbrukade energien endast kommer att uppgå till 11,6 öre pr kw. En sextimarskokning skulle således endast betinga ett pris av 62 öre.

Den nya spisen har varit föremål för ingående prov under fyra år, varvid den visat sig synnerligen väl fylla sitt ändamål.

Allt med elektricitet!

— SÅ LYDER DAGENS LÖSEN. DET VAR också mottot vid den elektriska lunch, som elektriska fabriken Volta häromdagen anordnat i sin hypermoderna fabrik vid Ulvsunda, och till vilken hushållsexperter och pressfolk voro inbjudna. Pièce de résistance var — Voltas nya elektriska spis, som de närvarande också genast värdsamt uppvaktade. Med sin svarta gjutjärnshäll och blanka spiskrans uppbar fabriken Voltas sistfödde den gamla hederliga järnspisens traditioner på samma gång som den



är fullt up to date i de elektrotekniska anordningarna. Den har lätt uttagbara element, så att spisen ej behöver tas sönder vid ombyte av element, lätt rengörbara spillskålar, strömbrytare som vid kokplattorna genast slå på full ström för att spara onödiga handgrepp o. s. v. Hela den elektriska pjä-

sen, som förefaller mönstergill, kostar nihundra kronor med tre kokkär. Den har tre kokplattor, koklåda, stekugn plus värmeugn, och alla slags vanliga kokkär kunna här användas.

Efter visiten i köket serverades bevisen på den nya Voltas matlagningsförmåga. Medan gästerna provade de läckra rätterna, drucko kaffet, som bryggdes i en pryddlig elektrisk kokare på bordet och tände cigaretten på de elektriska tändapparaterna, utspann sig ett animerat elektriskt samtal. Elektriska strykjärn, brödrostare, kokplattor, doppvärmare, hårtångsvärmare, värmeskåp, radiatorer och väffeljärn virvlade genom luften — dock endast i figurlig mätte, allt gick i elektricitets tecken och så småningom elektriserades alla av tanken att kungliga vattenfallsstyrelsen nådeligen snart måtte sänka strömpriset, så att våra hem måtte bli elektrifierade från dörrklockan till rakkoppen. Och värdfolket tillade andäktigt: Svenska elektriska pjäser över landet — det är vad Volta vill. ELEKTRA.



Vackert hår, friskt, glänsande och rikligt

är en av naturens vackraste gåvor, och genom att rationellt använda Azymol Stimulus är det lätt att bibehålla hår och hårbotten i sin ursprungliga friskhet.

En svensk läkare, som sedan längre tid behandlar speciellt hudsjukdomar, förordar följande behandling:

Tvätta eller champonera håret regelbundet med därför lämpligt medel (Ovicula champoneringspulver eller Ovicula-tvål, som båda innehålla ren, naturlig äggula, kunna särskilt rekommenderas), och skölj noga ur allt tvålödder med ljumt vatten. Ingnid sedan hårbotten grundligt och omsorgsfullt med

F. Pauli's

AZYMOL-STIMULUS

varefter håret borstas med absolut ren borste.

Genom att använda Azymol Stimulus förekommer Ni häravfall och mjäll samt försäkras Er om kraftig och stark härväxt. Vid kamning och frisering begär alltid Azymol Stimulus; finnes överallt i flaskor "med fett" och "utan fett".

sten

STATSKONTROLLERAT

GRÖNSAKS- & BLOMSTERFRÖ

m. m., m. m.

säljes under garanti av

FRÖODLINGENS FRÖHANDEL

Grönsakstorget Göteborg

(Affären grundad 1883.)

Begär vår illustrerade katalog.

VICTORIAS
LAVENDEL TVÅL
FÖRNÄMSTA I SVERIGE

Den skrattar bäst
som skrattar
med
Colgates
Tanderème



Det är icke nog att ha mjukt skinn, det skall också bevaras genom Colgates puder.

VOLTA

Vår nya
Elektriska spis

n:r 7406 el. 7412
är just det ideal som föresvävat varje husmoder.
Svenskt arbete. Svensk konstruktion. Särskilt lämpad efter svenska förhållanden.

ELEKTRISKA AKTIEBOLAGET VOLTA STOCKHOLM

LÄSARINNORNAS SPALT.

Här följer ytterligare svar på frågor i n:r 13 och 14.

Svar till "Dyster hustru".
Exem som börjar på samma sätt som Edert blev botad genom sur mjölk. Man låter vasslan rinna väl ifrån och stryker på den tjocka mjölken som får kvarsit-ta över natten. På morgonen tvättas den av. Härmed fortfa-res utan avbrott. Den person som blev botad hade sökt läkare i Norge och Tyskland utan re-sultat. — Kanske vore det bra re-sa till en naturlig radiumkälla i sommar. Låt mig veta hur kuren lyckas för er. Min adress är Fru S. N. p. r., Göteborg 3.

Svar till Bokvån! Om ni till-skriver undertecknad som i ader-ton är arbetad som biblioteks- och bokhandelsman är jag villig att katalogisera och ordna Edert bib-liotek förstklassigt samt upplägga amerikanskt kortsystem för det-samma.

Högaktningsfullt
E. Lundevall,
Postadress Nya Varvet,
Vidare ha Olli, Good Humour,
Humor på landet och Mye-
ket intresserad personliga svar att
avhämta å redaktionen.

Svar till Gammal kontorsdam.
På den senare delen av eder fråga, nämligen angående Egidios gallstenskur kan jag svara. Skan-dinaviska Parfymmagasinet i Gö-teborg har tillhandahållit densam-ma, och jag råder eder att skriva dit om saken. Min mor har an-vänt kuren för en mycket svår gallsten och blivit botad, varför jag på det varmaste kan rekomen-dera den.

Fru Marianne.
Enskilt svar till Gammal kon-torsdam har också inkommit. Om signaturen uppger adress och in-sänder svarsporto, skola vi sända henne brevet.

Svar till Släktkr.
"Släktkr" torde i ock för upp-lysningar vända sig till Box 39,
Torsby (Värmland).

FRÅGOR.

Skulle någon av Iduns läsare kunna hjälpa mig med råd eller dåd i följande angelägenhet? — Jag är född svenska och sedan 13 år tillbaka bosatt i tysk uni-versitetsstad. Min man är profes-sor. Till följd av dyrtiden, skatter etc. räcka våra inkomster icke till att täcka levnadskostna-derna, utan vi ha under de sista 6 åren till större delen förbrukat vår förmögenhet. Jag är litte-rärt intresserad (är svensk författarinna) och arbetar mycket för de kulturella förbindelserna mellan Tyskland och Sverige. Då man emellertid under årens lopp helt naturligt småningom förlorar kontakten med fosterlandets språk, litteratur etc., så önskar jag varmt att nu i höst få komma till Stockholm på några vec-kor. Det tyska myntets låga vär-de gör det emellertid omöjligt för oss att helt betala min vistelse därstädes. Finns det väl någon familj eller ensam person i Stockholm, som skulle ha lust att ta emot mig, t. ex. från början eller mitten av September till omkring 1 december? Jag är gärna beredd att mot fritt vivre undervisa i tyska eller på annat sätt göra mig nyttig. Har avlagt studentexamen, genomgått Högre Lärarinne-Seminarium i Stock-holm, idkat universitetsstudier etc. och äger omfattande bild-

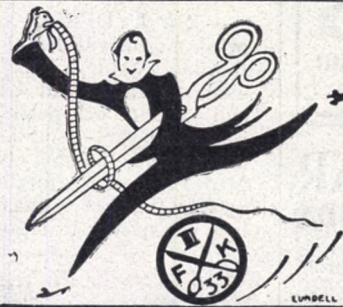
BARNVÅRD

av **Svenn Monrad.** Förord av prof. G. Bergmark. Övers. från danskan. Häft. 3.75, inb. 4.75. »Det bästa i sin art som på länge funnits tillgängligt.» (Dagens Tidning.) Katalog gratis på begäran.

Lindblads Förlag, Uppsala.

Vid **Blodbrist** och **allmän Svaghet**
IDOZAN

Mest effektiva järnmedicin.
5 gånger kraftigare
än andra liknande preparat
Överraskande resultat.
Förordas av många läkare.
Fås på alla apotek.
A.-B. FERROSAN, Malmö.



FERNOVISTS KAPPAFFÄR
33 DROTTNINGGATAN 33
KAPPOR, DRÄKTER och KJOLAR
BESTÄLLNINGSSKRÄDDERI
MED GARANTI FÖR VÄLSITNING

MODERATA PRISER



BREHM:

Djurens liv

4:de fullständigt omarbetade och tillökade upplagan i svensk översättning och bearbetning, med c:a 2,000 avbildningar i texten, mer än 500 planscher i flerfärgs-tryck, etsningar och träsnitt samt 13 kartor, i allt omfattande 15 band, av vilka första bandet nyligen utkommit och de övriga följa med c:a 2 band årligen, erhålles såväl genom närmaste bokhandel som hos förlaget

Aktiebol. Familjeboken

Malmstillnads-gatan 36,
STOCKHOLM.

OBS! Förmånliga betalningsvillkor.

Begär illustrerat prospekt, som sändes gratis o. franco.

Genom en annons uti **Nya Wermlands-Tidningen**, som är Värmlands äldsta och enda dagliga tidning, träf- **10,000** hem i länet far Ni över **10,000** och stiftet. Huvudkontor: Karlstad.



VARJE GRAMOFONÄGARE bör rekvirera vår stora skivkatalog för 1921 över Grammofonskivor. Sändes mot 30 öre t. porto. Ens.-förs. av de nya **Parlophon-Ekophonskivorna.** Spec.: Orkestermusik, Dragspelsmusik. Brillanta inspelningar. Dagens nyaste melodi finnes alltid hos oss. Grammofon-Apparater i stort urval till nya bill. priser. aKatalog mot 30 i porto. **A.-B. Nordiska Musikaffären,** Avd. 20, Göteborg. Stora Nygatan 11, Drottninggatan 83. **STOCKHOLM.**

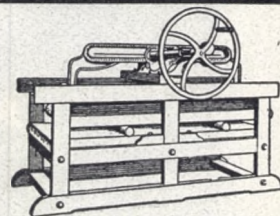
Kullgrens Gravvårdar

Ägna Edra avlidna en bestående minnesvård!
Rikhaltig katalog gratis.

GRANITAKTIEBOLAGET C. A. KULLGREN'S ENKA UDDEVALLA.

Flaggor Sticktäcken och Vaddrasser

i alla prislägen o. kvalitéer. Begär prislista. Driftiga agenter antagas.
Göteborgs Flagg- & Täckfabrik GÖTEBORO I.



KOCKUMS Manglar

Tillverkas för såväl hand- som maskinkraft. Solid och överlägsen konstruktion. Tvätten blir fin och behaglig och tyget skadas ej av manglingen. Prisuppgift o. övriga upplysningar från närmaste järnhandel eller från

KOCKUMS Jernverk, Kallinge
Försäljningskontor:
STOCKHOLM GÖTEBORO

Världens Frukost

har **Quaker Oats** blivit kallat emedan millioner människor över hela världen börja sin dag med en rätt av **Quaker Oats** delikata havregryn.

Inga havregryn i hela världen kunna mäta sig med

Quaker Oats

LUX

(FRÅN SUNLIGHTFABRIKERNA)

Icke såppulver - icke riven tvål - utan egendomliga elfenbensvita flingor med underbar verkan.

KRYMPER EJ YLLE! SKADAR EJ SIDEN!

ZENITHS

Gräddmargarin "Extramärket Zenith"

för matlagning och bak, och

Växtmargarin "Extra Växt"

för bordet,

äro marknadens förnämsta fabrikat.

Vid trötthet, sömnlöshet och alla svaghetstillstånd hos både vuxna och barn äro

PIECKERS SANOKAPSLAR

utomordentligt verkningsfulla.

Alstra nerv- och muskelkraft, levnadsmod och energi. Åsökar om 20 kapslar kr. 4:25 å alla apotek och drogaffärer; eller exp. portofritt pr. postförskott från undertecknade **Harald Westerberg & Co., Göteborg.**



Alla Nyheter
nu inkomna!

Columbloms

Stockholm
Hörsnällsforög
Söfoborg
Kungälvskan.Öf.

och tryckorten angiven med:
Amstelodami, ex. Officina Elzeviriana Anno 1660.

Det hela är ett vackert kopparstick, vars mittfigur utgöres av en kvinna sittande på en tron hållande i höger hand en stav på vilken är ett manshuvud och namnet: Guilielmus III. Orang. P. R. Vid kvinnans fötter vilar ett lejon. Över kvinnans huvud är en fyrkant å vilken står: Philippi Cesii à Zesen Leo Belgicus hoc est Reipublice Belgarum federate ab ipsi Batavarum incunabulis exorsa Descriptio". A ömse sidor om denna är medaljer med romerska kejsares huvud. Bakom det hela ett draperi, bakom vars flikar skymtar till vänster ett sjöslag och till höger en batalj. Under hela denna grupp, finnes bilden av en rådsförsamling. Hur stort värde kan förståsbladet hava? Var finna köpare?

Hur mycket är ett kopparstick (också del av en bok) märkt: "B. Picard delineavit 1719" värt? Vilket värde har Skara Stifts-Tidningar för 1795 (storlek 16 + 10 cm.)? "Sökare".

BARNENS GÄTTÄVLAN.

Lösning av barnens gättävlan införes på nästa barnsida, antagligen i numret, daterat 14 maj.

FRÅGOR OCH SVAR.

Våra läsare äro välkomna att till frågoavdelningen, Iduns redaktion, ställa frågor i den ena eller andra angelägenheten, vari de kunna önska råd och anvisning. Redaktionen förbehåller sig dock rätt att utesluta sådana frågor, vilkas besvarande ej kan vara av mera allmänt intresse.

N:r 99. Lever författarinnan Marie Corelli och vilken är hennes vistelseort?

Intresserad läsare.

Ja, Marie Corelli lever. Hennes adress är känd av hennes förläggare i London, men torde även kunna erhållas genom översättarinnan av hennes böcker, fröken Emelie Kullman, adr. Stockholm.

N:r 100. Vore synnerligen tacksam för uppgift på några bättre flickpensioner i Dresden samt på några bildade familjer, där en ung bildad dam, som önskar idka språkstudier, kunde få inackordering. Dagmar.

Töchterpensionat Wehmayer, Residenstr. 27, Dresden — Blasewitz; Pension Bremer von Mosengeil, Hohestr. 31 (Schweizer-viertel); Friherrinnan Leonie v. Bibra, Bergstr. 25.

N:r 101. Skulle sy en nationaldräkt åt min 8-åriga flicka. Vilken dräkt är vackrast och vart skall man vända sig för att få beskrivning, material m. m. Gammal pren. som aldrig frågat.

Vill rekommendera en Leksandsdräkt, den är mycket klädsam. Vänd eder till "Svenska Nationaldräkter", Idungatan 5, Stockholm, eller Skandinavisk Konstslöjdsförening, Klarabergsgatan 27. På bägge dessa kan ni få modeller, tillbehör m. m.

N:r 102. Var får man köpa Nordisk Familjebok och vad kostar den? 20-åring.

Den nya Nordisk Familjebok är ännu ej fullständig. I vilken bokhandel som helst kan den erhållas, även på avbetalning.

N:r 103. 1) Hur skall jag borttaga fläckar av grädde på en kjol av mörkblått rippsiden?

(Forts. sid 437.)

Francois Cuzol & Fils, Bordeaux,

välkända franska katrinplommon "Imperial extra" i lädor å 12½ kg. netto sändes direkt till konsumenten mot efterkräf å Kr. 3.50 pr kg. fritt Göteborg.

WENNERBERG & HJORT, Göteborg.

En gammal fördom.



—Jo, lilla fröken. Jag vill ha en flaska riktigt fin eau de cologne, den bästa ni har. — Någon utländsk.

— Utländsk! Det är bara en gammal fördom, att utländsk eau de cologne är så särskilt bra. Nej, skall baron ha en verkligt fin eau de cologne ska vi ta en svensk, den här, var så god och känn...

— Ah—a—a—härligt! Charmant Vad heter den?

— E. d. C. — Hylins E. d. C.!

Fredagen den 13:de.



Stormen fortfar

Man är mitt uppe i stormen, det märks. Stolar ramla omkull, hattaskar rulla över golvet, projektiler av alla slag flyga för himlens vindar. Det är fru Jönsson, som söker sina nyputsade skor. Hon skall på visit och har bråttom. Slutligen tar hon de skor, som jungfrun ställt fram och rusar med dem in i köket.

"Sötaste, raraste Kristina, vad har hon gjort med mina skor? De är ju förstörda. Hur kan hon tillåta sig att putsa skor på detta sätt? A, vilken migrän jag får! Nu är hela dagen förstörd."

"Förlåt, snälla frun", avbryter nu jungfrun, "allt beror därpå att Viking-krämen tagit slut och att jag tog en annan sort på prov."

"Vad, har hon putsat mina skor med annat än Viking-skokräm? Det är ju gräsligt! Hon får aldrig använda annat än Viking. Skorna få ej vara så här smetiga, utan blanka och glatta och det bli de bara med Viking-skokräm. Kom ihåg det!"

Viking-skokräm lämnar en glatt, smetfri glans och bevarar lädrets smidighet och dess utseende som nytt.

"Varer svenske!" Gösta sade



och han menade därmed att i svears land man hade offrat åt en farlig sed om man svek den fosterländska plikten för en främmad gäst, glömde att Cloettas svenska varor ständigt äro bäst.

Dessert=Choklad och Praliner

Cloettas

Croquettes tillverkas i följande olika sorter: Croquettes au fondant, Croquettes au lait och Croquettes Noisette au lait, samtliga av yppersta kvalitet. Till salu överallt.



Förlägg sommarens semesterresa till utställningsstaden L U L E Å

Snabba järnvägs- och ångbåtsförbindelser.
Goda bilvägar.
Milt kustklimat.
Midnattssol.
Förstklassig nöjesavdelning.

Motor- och segelregattor.
Flygningar.
Lämplig anhalt för resa till Norrbottens sevärdheter.
God tillgång på rum genom Utställningens inkvarteringsbyrå.

Svalt ej Edra krukväxter. De leva ej enbart av vatten. Giv dem Plantagen, ett på vetenskaplig grund sammansatt konc. växt-näringsalt. Erhålles på bleckburkar hos Frö-, Blomster-, Färg- och Kemikaliehandlare.

Bennetts Sällskapsresor

Standardresor
med uppehåll på
Första klass hotell.

PARIS

Fronten, Versailles
1 maj—15 maj
8 maj—23 maj
(Pingst i Paris).

NORDITALIEN

SJÖARNA

Milano, Venedig
23 april—13 maj
Samma resa
14 maj—3 juni.

Populära resor med
uppehåll på goda
borgerliga hotell.

PARIS

och

FRONTEN

(Pingst i Paris)
11 maj—22 maj,
därefter varje söndag
Hamburg, Paris, Verdun,
Metz, Rhenturen, Frank-
furt, Berlin.

Danska

Kr. 680: —

SYD-TYSKLAND

Hamburg, Köln, Rehn-
turen, Wiesbaden, Frank-
furt, Heidelberg, Rothen-
burg, München, Dresden,
Berlin

1 juni—21 juni

Danska

Kr. 725: —

Bennett's Rejsebureau,

70 års erfarenhet på rese-
livets område. Köpen-
hamn, Rådhusplatsen, tele-
fon 4878, och Aarhus,
Store Torv 6.

Begär prospekt som till-
sändes gratis.

En skrivmaskin i Edert hem!

Hur ofta önskar Ni icke
hava en skrivmaskin till
hands i hemmet, på resor
etc.? Denna önskan upp-
fylls genom att Ni köper

CORONA

en fullständig skrivma-
skin, som tar ytterst liten
plats och väger endast 3
kg. Elegant, tillförlitlig,
hållbar, billig!

Begär prisuppgift!

A.-B. Maskinaffären Royal Standard

1 Malmstorgsgatan 1,
STOCKHOLM.
Allm. 27 65. Riks 92 08.



Oatine

Huden förnyas ständigt

Engelska och franska damer begagna sällan tvål och vatten i ansiktet, därför att huden blir torr genom denna behandling, och ofta blir den ömtålig och sträv.
OATINE-HAVRE-CRÈME rensar porerna, tränger djupt ned i dessa, avlägsnar damm och smuts, ger samtidigt huden näring; emedan Oatine har just dessa egenskaper och Oatinekuren är ytterst lätt, består blott av lätt ingnidning och avtorkning ett ögonblick därefter, så kan ni icke blott bevara er teint, utan få en vacker, klar, frisk, välskött hy.

Mottag endast Oatine, som är vit, vällyktande och välgörande för er hy. Oatine fås i burk eller tub, och extra stor burk.
OATINE SNOW är lätt och vit som snö, vid lätt ingnidning uppsuges denna enastående crème ögonblickligen i huden, fås i vanlig burk, och stor burk.

THE OATINE COMPANY'S GENERALDEPOT FÖR SKANDINAVIEN

Kr. Bernikowsgränd 1, Köpenhamn.

THE OATINE COMPANY
LONDON & PARIS.

OATINE. En Gros: Madsen & Wivel, Köpenhamn.



Porslinservis
handmålad, konstnärligt mönster
för 12 pers. — 58 pjäser
Pris 94:75

WIKMAN & WIKLUND

Flemminggatan 17, Stockholm

Telefoner: Namnanrop



är säker död

"MURIDIN" är det effektivaaste av alla kända medel för rättutrotning. Oskadligt för husdjuren, men dödar råttor av alla slag på en dag. Prospekt på begäran med intyg från hälsovårdsnämnder och enskilda över hela landet. Försäljes i flaskor om 100, 200 och 1,000 gram å 2:25, 4:— och 15:— kr. i alla färg, kemikalie- och sjukvårdsaffärer samt från fabrikanter P. T:SON LILJEDAHL, Motala. Riks 446.

Frälsningsarméns Handelsdepartement,

Östermalmsgatan 24, Stockholm.
Filial: Södra Allég. 9, Göteborg.

Musikinstrument-
Bok- & Pappershandel
Manufaktur-o. korta va-
ror. Reseffekter m. m.

Förstklassiga kvaliteter:

Kaffe. Teer. Kakao.
Arméskokräm.
Armétvål.

NYHETER I
JUMPERS
OCH
TRIKÅ-
KLÄDNINGAR
STORT URVAL



A/B NORDISKA KOMPANIET
TRIKÅ-AVD. BOTTENVÅN.

Sundstrand

Den lämpligaste räkne- och additionsmaskinen för Eder.

Svensk uppfinning!

Pröva "Sundstrand" självskrivande räknemaskin
innan räkne- eller additionsmaskin inköpes.

AKTIEBOLAGET HADAR SCHMIDT

GÖTEBORG - STOCKHOLM - MALMÖ

Leverantörer till Statens och städernas olika in-
stitutioner, banker, bruk och enskilda företag.



Therma
elektriska
Kokplattor
Solidarte utförande. | Mest ekonomiska i bruk.
Erhållas genom elektriska
installationsfirmor.
K. Dahl & Co (Aktiebolag)
Stockholm
Göteborg Sundvall.



LEVYS LAVENDELTVÅL

kan icke överträffas.
Tillverkare: A.-B. ALBERT LEVY,
M A L M Ö.

VITRUMS FERROL

är det kraftigast aptitgi-
vande och mest stärkande
av alla moderna organiska
järnpreparat. Synnerligen
lättsmält föredrages det av
den ömtåligaste mage. Vid
blodbrist och svaghet av
största verkan. Dess angen-
äma smak gör att det med
lätthet tages av såväl barn
som vuxna.

Tillverkas å
APOTEKET VASENS DRUG-
HANDELS LABORATORIUM
STOCKHOLM

Originalflaskor om 500 gram.
Finnes å alla apotek.

Iduns byrå och expedition, Mästaresamuelsgatan 45, Stockholm.

Redaktionen: kl. 10—4. Expeditionen: kl. 9—5.
Riks 1646. Allm. 9803. Riks 1646. Allm. 6147.
Red. Högman: kl. 11—1. Annonskont.: kl. 9—5.
Riks 8660. Allm. 402. Riks 1646. Allm. 6147.

Iduns prenumerationspris:

Idun A, vanl. uppl. med julnummer:	Idun B, praktuppl. med julnummer:
Helt år Kr. 17:—	Helt år Kr. 22:—
Halvt år " 8:75	Halvt år " 11:50
Kvartal " 4:50	Kvartal " 6:—
Lösnummer " 0:35	Månad " 2:25

Iduns annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:
40 öre eft. text. | Utländska annonser:
45 öre å textside. | 45 öre efter text, 50 öre
20 % förhöjning för å textside, 20 % förh.
särskild begärd plats. för särsk. begärd plats.